

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Památky UNESCO ve vybraném španělském městě a jejich vliv na cestovní
ruch

UNESCO Monuments in the Selected Spanish City and Their Impact on
Tourism

Student: Veronika Škamradová

Vedoucí diplomové práce: Ing. Anna Juřicová, Ph.D.

Ostrava 2017

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Veronika Škamradová**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202T055 Veřejná ekonomika a správa
Téma: Památky UNESCO ve vybraném španělském městě a jejich vliv na
cestovní ruch
UNESCO Monuments in the Selected Spanish City and Their Impact on
Tourism

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Památky UNESCO a cestovní ruch Španělska
 3. Vliv vybrané památky UNESCO na cestovní ruch města Granada
 4. Zhodnocení vlivu vybrané památky UNESCO na cestovní ruch Granady
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratek
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- BERANOVÁ, Věra. *Cestovní ruch a kulturní dědictví*. Praha: Vysoká škola cestovního ruchu a teritoriálních studií, 2011. 124 s. ISBN 978-80-254-9537-7.
- BERÁNEK, Jaromír et al. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: MAG Consulting, 2013. 295 s. ISBN 978-80-86724-46-1.
- KUČOVÁ, Věra. *Světové kulturní a přírodní dědictví UNESCO*. Praha: Národní památkový ústav, 2009. 199 s. ISBN 978-80-87104-52-1.
- MIRALBELL IZARD, Oriol et al. *Gestión pública del turismo*. Barcelona: Editorial UOC, 2010. 326 p. ISBN 978-84-9788-028-2.
- NEKLAPIL, Vlastimil. *Alhambra, Granada a okolí*. Praha: Vlastimil Neklapil, 2012. 192 s. ISBN 978-80-260-2709-6.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Anna Juřicová, Ph.D.**

Datum zadání: 18.11.2016

Datum odevzdání: 21.04.2017

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci včetně příloh vypracovala samostatně pod vedením Ing. Anny Juřicové, Ph.D. a s použitím uvedené literatury.

V Ostravě dne 20.4.2017.....

Veronika Škamradová
Veronika Škamradová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Ing. Anně Juřicové, Ph.D. za odborné vedení a metodickou pomoc při zpracování diplomové práce.

Obsah

1	Úvod	5
2	Památky UNESCO a cestovní ruch Španělska	6
2.1	Organizace UNESCO	7
2.1.1	Vznik a poslání UNESCO	7
2.1.2	Úmluva o ochraně světového dědictví	8
2.1.3	Hlavní orgány UNESCO	9
2.1.4	Mezinárodní dokumenty UNESCO	10
2.1.5	Hlavní dokumenty UNESCO v oblasti kultury a kulturního dědictví	10
2.1.6	Výbor světového dědictví.....	11
2.1.7	Poradní organizace Výboru světového dědictví.....	12
2.1.8	Zápis památek na Seznam světového dědictví	13
2.1.9	Emblém světového dědictví	15
2.1.10	Španělská komise pro UNESCO	16
2.1.11	Památky UNESCO ve Španělsku.....	17
2.2	Cestovní ruch Španělska.....	19
2.2.1	Základní pojmy z oblasti cestovního ruchu.....	19
2.2.2	Význam cestovního ruchu ve Španělsku.....	20
2.2.3	Veřejná správa cestovního ruchu ve Španělsku	21
2.2.4	Návštěvnost Španělska a příjmy z cestovního ruchu	22
2.2.5	Vliv cestovního ruchu na ekonomiku státu	26
2.2.6	Postavení Španělska v mezinárodním cestovním ruchu.....	27
3	Vliv vybrané památky UNESCO na cestovní ruch města Granada	29
3.1	Autonomní oblast Andalusie	29
3.2	Představení města Granada.....	30
3.3	Památky UNESCO v Granadě.....	32
3.4	Analýza cestovního ruchu	40
3.4.1	Cestovní ruch Andalusie	40
3.4.2	Cestovní ruch v provincii Granada.....	42
3.4.3	Vývoj návštěvnosti města Granada	44
3.5	Komplex Alhambra a Generalife.....	45
3.5.1	Správní orgán Alhambry a Generalife a jeho hospodaření	45
3.5.2	Návštěvnost komplexu Alhambra a Generalife	47

4	Zhodnocení vlivu vybrané památky UNESCO na cestovní ruch Granady	56
4.1	Zhodnocení návštěvnosti komplexu Alhambra a Generalife	56
4.2	Podíl komplexu Alhambra a Generalife na cestovním ruchu	60
4.3	Celkový dopad komplexu Alhambra a Generalife na město Granada	62
5	Závěr.....	64
	Seznam použité literatury	66
	Seznam zkratk	69
	Seznam tabulek	69
	Seznam grafů	69
	Seznam obrázků	71
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

V dnešní době plné neomezených možností představuje cestování pro většinu z nás nedílnou součást života. Ať už se vydáme za hranice státu nebo zvolíme tuzemskou destinaci, cestovní ruch je téměř vždy spojen s poznáváním kulturních památek a zajímavostí typických pro danou oblast. Španělsko je v mezinárodním cestovním ruchu velmi žádanou destinací. Turisty tato země přitahuje nejen možností strávit letní dovolenou v některé z přímořských oblastí, ale především pro své kulturní bohatství.

Vzhledem k tomu, že má kulturní dědictví pro cestovní ruch Španělska zásadní význam, zaměřili jsme se v této práci na památky zapsané na Seznam světového dědictví UNESCO. Cílem práce je zjistit, jakým způsobem ovlivňuje vybraná památka UNESCO cestovní ruch území, na kterém se nachází a jaký je její celkový dopad na ekonomiku této oblasti. Památkou, kterou jsme si pro tento účel zvolili, je arabská pevnost Alhambra nacházející se ve městě Granada na jihu Andalusie. S přihlédnutím ke skutečnosti, že se jedná o památku celosvětového významu, která v počtu návštěvníků ve Španělsku nemá konkurenci, očekáváme kladný výsledek. K dosažení sledovaného cíle jsme využili metody analýzy, komparace, časových řad a syntézy.

Práce je rozdělena do pěti kapitol včetně úvodu a závěru. Druhá kapitola představuje teoretické vymezení problematiky kulturního dědictví a cestovního ruchu ve Španělsku. Kapitola se skládá ze dvou částí, z nichž první je zaměřena na obecnou charakteristiku organizace UNESCO a památky UNESCO na území Španělska. Druhá část je věnována cestovnímu ruchu ve Španělsku, jeho významu a vlivu na ekonomiku státu.

Třetí kapitola je zaměřena prakticky a jejím předmětem je analýza cestovního ruchu zvolené oblasti a výzkum návštěvnosti vybrané památky UNESCO. Při zpracování analýzy se budeme soustředit především na ukazatel vývoje počtu návštěvníků v průběhu několika let, nicméně pozornost bude věnována i dílčím aspektům jako jsou sezónní vlivy, struktura návštěvníků, počet přenocování, spokojenost návštěvníků atd. Potřebná data budeme čerpat z databáze Španělského statistického úřadu a dalších regionálních a místních institucí.

Čtvrtá kapitola představuje celkové zhodnocení dopadu vybrané památky UNESCO na cestovní ruch území, v němž se nachází. V této kapitole zhodnotíme jednak podíl návštěvníků, kteří navštívili památku, na cestovním ruchu oblasti a dále se budeme věnovat celkovému ekonomickému dopadu, který tato návštěvnost vyvolala.

2 Památky UNESCO a cestovní ruch Španělska

Kulturní a přírodní památky s nadnárodním významem jsou různými způsoby chráněny a figurují v různých mezinárodních seznamech, z nichž nejznámější je Seznam světového dědictví UNESCO. Tento seznam vychází z Úmluvy o ochraně světového přírodního a kulturního dědictví z roku 1972 a jsou do něho zapisovány památky, sídla a přírodní útvary či lokality mající mimořádnou celosvětovou hodnotu.

Kulturní dědictví zpočátku označovalo pouze hmotné památky, ale později se význam tohoto pojmu rozšířil i na památky nehmotné. Kulturním dědictvím jsou podle rady Evropy hodnoty, které vytvořil nebo přetvořil člověk jak v oblasti duchovní, tak hmotné.¹ Seznam nehmotného kulturního dědictví zahrnuje zvyky, tradice či kulturní události a doplňuje soupis světového kulturního a přírodního dědictví.

Hmotné památky dělíme na:²

- 1) **Movité:** plastiky, malby, umělecká řemesla
- 2) **Nemovité:**
 - archeologické památky,
 - architektonické památky,
 - sochy, sousoší, kašny a drobná kamenická a kovová díla,
 - lidová architektura
 - technické památky
 - památky historické, kulturně historické a vojenské

Nehmotné kulturní dědictví tvoří dle Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví zkušenosti, znázornění, vyjádření, znalosti, dovednosti, jakož i nástroje, předměty, artefakty a kulturní prostory s nimi související, které společnosti, skupiny a v některých případech též jednotlivci považují za součást svého kulturního dědictví.³

První kapitola této diplomové práce si klade za cíl jednak obecně vymezit činnost organizace UNESCO a přiblížit význam kulturního dědictví, a poté charakterizovat památky UNESCO nacházející se na území Španělska a cestovní ruch této země.

¹ INDROVÁ, Jarmila a kol. *Cestovní ruch (základy)*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2007. 119 s. ISBN 978-80-245-1252-5.

² Tamtéž.

³ Unesco.org. *Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví*. [online]. 2003 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/culture/ich/doc/src/00009-CS-PDF.pdf>

Kapitola je rozdělena do dvou částí. První část je věnována organizaci UNESCO. Nejprve popisuje vznik a poslání této organizace, Úmluvu o ochraně Světového dědictví. Dále definuje hlavní orgány UNESCO, dokumenty na mezinárodní úrovni a v oblasti kultury a kulturního dědictví. Další podkapitoly charakterizují Výbor světového dědictví a jeho poradní organizace a emblém světového dědictví označující památky UNESCO. V závěru této části charakterizujeme proces a podmínky zápisu památek na Seznam světového dědictví, uvedeme hlavní funkce Španělské komise pro UNESCO a představíme památky UNESCO ve Španělsku hmotného i nehmotného charakteru.

Ve druhé části kapitoly se budeme zabývat cestovním ruchem Španělska. Nejprve vymezíme některé základní pojmy z oblasti cestovního ruchu a poté se budeme věnovat, analýze návštěvnosti a příjmů, veřejné správě cestovního ruchu, vlivu tohoto odvětví na ekonomiku státu a postavení Španělska v mezinárodním cestovním ruchu.

2.1 Organizace UNESCO

2.1.1 Vznik a poslání UNESCO

UNESCO je mezinárodní odborná organizace OSN se sídlem v Paříži. Zkratka UNESCO je odvozena z počátečních písmen anglického názvu United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (česky Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu).⁴ Tato organizace byla založena v Londýně po druhé světové válce. Vznikla na základě Úmluvy, jíž se zřizuje Organizace Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (tzv. Konstituční akt nebo také Ústava UNESCO). Ústava UNESCO vstoupila v platnost 4. listopadu 1946 a byla ratifikována dvaceti státy včetně Československa. V roce 1972 byla na Generální konferenci UNESCO ve Stockholmu schválena mezinárodní Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví, podle které ochraňují zúčastněné země vybrané památky a přírodní celky připisované pravidelně na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví.

Jednoznačným podnětem ke vzniku UNESCO byly zkušenosti z 2. světové války, které přiměly světové společenství k rychlému přijímání kroků k zajištění, aby se podobné katastrofy nemohly opakovat.⁵ Hlavním posláním organizace UNESCO je proto usilovat o udržení mezinárodního míru rozvíjením vzájemné spolupráce států v oblastech výchovy, vědy

⁴ Lidová architektura. *UNESCO*. [online]. 2011 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.lidova-architektura.cz/prehled-seznam/encyklopedie/unesco-organizace-osn.htm>

⁵ KUČOVÁ, Věra. *Světové kulturní a přírodní dědictví UNESCO*. Praha: Národní památkový ústav, ústřední pracoviště, 2009. 199 s. ISBN 978-80-87104-52-1.

a kultury a prosazování úcty k lidskému životu, právu a právnímu řádu.⁶ Hlavními oblastmi zájmu UNESCO jsou přírodní, sociální a humanitní vědy, ale také rozvoj kultury a vzájemné komunikace mezi jednotlivými národy.

V současnosti má organizace UNESCO 195 členských států a 9 přidružených členů.⁷ Poslední členská země, kterou je Palestina, je prozatím v procesu přijetí. Jak již bylo zmíněno, jedním ze zakládajících států bylo Československo. Po jeho rozpadu se samostatná Česká republika stala členem UNESCO v únoru 1993. Španělsko je členem organizace od roku 1953.

2.1.2 Úmluva o ochraně světového dědictví

Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví představuje mezinárodní právně závazný dokument, který spojuje princip ochrany kulturního dědictví s ochranou přírody. Úmluva byla přijata na 17. Zasedání Generální konference UNESCO v roce 1972.

Preambule Úmluvy uvádí, že přírodní a kulturní dědictví je stále ve větší míře ohrožováno a konstatuje, že zvláště v případě přírodních a kulturních statků, které mají význam pro celé lidstvo, je třeba, aby se ve prospěch jejich ochrany spojilo celé mezinárodní společenství. Ochrana tohoto dědictví není na národní úrovni vždy uspokojivá kvůli nedostatečným ekonomickým, vědeckým či technickým zdrojům. Výchozí myšlenka Úmluvy je založena na tom, že ubývání či ničení kterékoliv složky kulturního nebo přírodního dědictví představuje nenahraditelné ochuzení dědictví světového společenství.

Hlavním cílem Úmluvy je stanovit povinnosti smluvních států a pravidla mezinárodní spolupráce, aby se zabezpečila ochrana, zachování a předávání kulturního a přírodního dědictví s vynikající univerzální hodnotou budoucím generacím.

Ratifikací Úmluvy uznává každý smluvní stát, že je především jeho povinností tyto úkoly zabezpečovat na svém území při maximálním využití svých vlastních zdrojů, popřípadě s využitím mezinárodní pomoci. Přistoupením k Úmluvě státy vyjadřují svou vůli participovat

⁶ UNESCO-MEDIAIN. *UNESCO*. [online]. 2016 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.unesco-mediain.cz/1-unesco-15/>

⁷ Wikipedie. *UNESCO*. [online]. 2016 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/UNESCO#Org.C3.A1ny_UNESCO

na úsilí mezinárodního společenství chránit, zachovat a předat dalším generacím kulturní a přírodní dědictví a celosvětově významnou hodnotou.⁸

Smluvní stranou Úmluvy mohou být pouze státy a jejich počet stále roste. V současnosti tvoří členy Úmluvy 192 států. Španělsko je členem Úmluvy od roku 1982, Česká republika od roku 1993.⁹ Členské státy mají na základě úmluvy řadu povinností, které jsou uvedeny přímo v Úmluvě.

Z Úmluvy vyplynulo vytvoření Výboru pro světové dědictví (World Heritage Comitee) a Fondu světového dědictví (World Heritage Fund) v roce 1976.

2.1.3 Hlavní orgány UNESCO

Ústava UNESCO definuje jeho tři hlavní orgány: Generální konferenci UNESCO, Výkonnou radu UNESCO a Sekretariát.¹⁰

Nejvyšším orgánem Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu je Generální konference UNESCO, která přijímá mezinárodní smlouvy, deklarace a doporučení. Je tvořena zástupci všech zúčastněných států, z nichž každý má jeden hlas, a to bez ohledu na velikost státu a výši jeho příspěvku do společného rozpočtu. Pro přijetí důležitých rozhodnutí je třeba dvoutřetinové většiny hlasů. Pro rozhodnutí o jiných otázkách stačí prostá většina hlasů. Hlasování se však v orgánech UNESCO využívá jen výjimečně. Mezinárodní společenství zastoupené v UNESCO dává přednost konsensu, ačkoliv je obtížně vyjednáván. Řádné zasedání Generální konference se koná jednou za dva roky. Jeho hlavním úkolem je projednání a schválení Řádného programu a rozpočtu UNESCO na následující dva roky, případně i Střednědobé strategie, která se vytyčuje na šest let. Úředními jazyky jednání Generální konference jsou angličtina, arabština, čínština, francouzština, ruština a španělština.¹¹

Výkonná rada UNESCO dohlíží na realizaci plnění rozhodnutí Generální konference v období mezi jejími dvěma zasedáními, podílí se na přípravě návrhů budoucích programů a dohlíží na

⁸ KUČOVÁ, Věra. *Světové kulturní a přírodní dědictví UNESCO*. Praha: Národní památkový ústav, ústřední pracoviště, 2009. 199 s. ISBN 978-80-87104-52-1.

⁹ UNESCO World Heritage Centre. *States Parties Ratification Status*. [online]. 2017 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/en/statesparties>

¹⁰ KUČOVÁ, Věra. *Světové kulturní a přírodní dědictví UNESCO*. Praha: Národní památkový ústav, ústřední pracoviště, 2009. 199 s. ISBN 978-80-87104-52-1

¹¹ Tamtéž.

jejich plnění Sekretariátem UNESCO. V současnosti má Výkonná rada 58 členů, kteří jsou voleni Generální konferencí.¹²

Správní složkou organizace je Sekretariát UNESCO. Jedná se o mezinárodní štáb úředníků, kteří pracují jak v sídle UNESCO v Paříži, tak v řadě regionálních a subregionálních úřadoven UNESCO po celém světě. Mimo svou hlavní činnost pořádá Sekretariát tematické akce, jako jsou různé konference či semináře, studie a publikace, které si mezinárodní společenství vyžádá, vykonává administrativu spojenou s mezinárodními smlouvami, spravuje stipendijní a účelové fondy atd. V čele Sekretariátu stojí ředitel, volený na zasedání Generální konference, jehož funkční období trvá 4 roky.¹³

2.1.4 Mezinárodní dokumenty UNESCO

UNESCO přijímá různé druhy dokumentů, které se liší způsobem jejich přijetí a rovněž závažností pro členské státy. Jedná se o úmluvy, doporučení a deklarace.

Mezinárodní úmluvy definují pravidla, která musí každá země, jež k úmluvě přistoupí, respektovat. Po přijetí úmluvy Generální konferencí následuje v jednotlivých státech proces ratifikace, který je dán jejich vnitřními ústavními pravidly. Úmluvy se po ratifikaci a vstupu v platnost stávají součástí právního řádu těchto zemí.

Doporučení jsou dokumenty, jejichž prostřednictvím Generální konference UNESCO formuluje principy a normy pro jednání v určitých problémových okruzích. Přijetím doporučení jsou členské státy nabádány, aby přijímaly opatření k aplikaci těchto principů.

Deklarace jsou dalším nástrojem k vyjádření společných názorů mezinárodního společenství. Nejsou předmětem ratifikace, ale formulují obecná stanoviska společenství týkající se všech důležitých problémů. V praxi mají deklarace UNESCO vysokou celosvětovou autoritu.¹⁴

2.1.5 Hlavní dokumenty UNESCO v oblasti kultury a kulturního dědictví

V oblasti kultury a kulturního dědictví byly zatím přijaty následující úmluvy:¹⁵

- Úmluva na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu,

¹² Tamtéž.

¹³ Tamtéž.

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ Tamtéž.

- Druhý protokol k Haagské úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu z roku 1954,
- Úmluva o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků,
- Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví,
- Úmluva o ochraně kulturního dědictví pod vodou,
- Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví,
- Úmluva o ochraně a zdůrazňování diverzity kulturních projevů.

2.1.6 Výbor světového dědictví

Výbor světového dědictví je složen ze zástupců 21 smluvních států Úmluvy. Státy jsou do něj voleny na Valných shromážděních. Členství ve Výboru je šestileté. Řádné zasedání Výboru se koná jednou ročně a jeho program obsahuje velké množství témat, od běžných rozpočtových přes obecně metodická témata až k řešení konkrétních otázek týkajících se jednotlivých památek a sestavování Seznamu světového dědictví. Rozhodnutí Výboru se zakládají na objektivních a vědeckých základech a každé hodnocení provedené jeho jménem musí být provedeno skutečně do hloubky a odpovědně.¹⁶

Výbor je odpovědný za implementaci Úmluvy o ochraně světového dědictví, definuje použití Fondu světového dědictví a přiděluje finanční pomoc na základě žádostí smluvních stran.¹⁷ Má rovněž rozhodující slovo v nominačním procesu památek.

Výbor zpracovává své strategické cíle a jiné strategické dokumenty. Tyto cíle jsou pravidelně na zasedáních Výboru zkoumány a revidovány. Současné strategické cíle jsou následující:¹⁸

- posílit věrohodnost Seznamu světového dědictví,
- zajistit účinnou péči o zachování statků světového dědictví,

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ UNESCO World Heritage Centre. *The World Heritage Committee*. [online]. 2017 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/en/statesparties>

¹⁸ KUČOVÁ, Věra. *Světové kulturní a přírodní dědictví UNESCO*. Praha: Národní památkový ústav, ústřední pracoviště, 2009. 199 s. ISBN 978-80-87104-52-1.

- podporovat další efektivní posilování kapacit signatářských statků, včetně výchovy a vzdělání odborných pracovníků,
- rozvíjet osvětu ve vztahu k veřejnosti, účast a podporu světovému dědictví pomocí cílené komunikace
- zvyšovat úlohu místních obyvatel a komunit v naplňování myšlenek Úmluvy

2.1.7 Poradní organizace Výboru světového dědictví

Úmluva určuje takzvané poradní organizace Výboru pro světové dědictví. Jsou jimi ICCROM (Mezinárodní centrum pro studium ochrany a restaurování kulturních statků), ICOMOS (Mezinárodní rada pro památky a sídla) a IUCN (Světová unie pro ochranu přírody).¹⁹

Úkoly poradních organizací jsou:²⁰

- plnit úkoly poradního orgánu pro provádění Úmluvy v oblastech jejich odborné působnosti,
- předkládat Výboru dokumenty a zprávy, které byly od nich vyžádány,
- napomáhat rozvoji a provádění Globální strategie pro reprezentativní, vyvážený a věrohodný Seznam světového dědictví a Globální strategie pro vzdělávání,
- podávat Výboru zprávy o stavu statků světového dědictví a posuzovat po stránce odborné žádosti o mezinárodní pomoc prezentované smluvními státy,
- hodnotit statky navržené k zápisu na Seznam světového dědictví a předkládat výsledky hodnocení Výboru,
- účastnit se jednání Výboru a Předsednictva Výboru jako poradní orgán.

ICOMOS je mezinárodní nevládní organizace se sídlem v Paříži, založená v roce 1965. Zaměřuje se na ochranu hmotného kulturního dědictví, historických sídel, jejich prostředí a kulturní krajiny. Zkratka je odvozena z anglického názvu International Council On Monumental and Sites.²¹ ICOMOS sdružuje odborníky z nejrůznějších oblastí památkové péče. Všichni členové jsou nezbytně specialisty v některém z oborů spojeném s péčí o kulturní dědictví. Organizace pracuje na základě národních sekcí, které nyní existují ve více než 120 zemích celého světa. ICOMOS představuje jedinou zastřešující organizaci pro otázky teorie a praxe památkové péče a vytváří mezinárodní platformu upřesňující odborný přístup

¹⁹ Tamtéž.

²⁰ Tamtéž.

²¹ Lidová architektura. *ICOMOS*. [online]. 2011 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.lidova-architektura.cz/prehled-seznam/encyklopedie/icomos-mezinarodni-rada.htm>.

k péči o kulturní dědictví. V rámci úmluvy o ochraně světového dědictví posuzuje ICOMOS návrhy na zápis kulturních statků do Seznamu Světového dědictví.²²

IUCN je nejvýznamnější a největší mezinárodní organizací pro ochranu přírody. Její sídlo se nachází ve švýcarském městě Gland. Organizace založená v roce 1948 sdružuje národní vlády, nevládní organizace a vědce. Jejím hlavním posláním je ovlivňovat, povzbuzovat a podporovat nejrůznější subjekty na celém světě k ochraně celistvosti a rozmanitosti přírody a zajistit spravedlivé a udržitelné využívání přírodních zdrojů.²³

ICCROM je mezivládní organizací, která se systematicky věnuje otázkám konzervace a restaurování kulturního dědictví. Rozhodnutí o založení ICCROM vzniklo na 9. zasedání Generálního shromáždění UNESCO v roce 1956. Mezinárodní centrum bylo následně založeno v Římě v roce 1959. ICCROM je jedinou institucí tohoto druhu s celosvětovým rozsahem, zaměřená na kulturní dědictví všech druhů (movité i nemovité).²⁴

2.1.8 Zápis památek na Seznam světového dědictví

Seznam světového kulturního a přírodního dědictví vznikl na základě Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví z roku 1972. Seznam památek UNESCO rozlišuje hmotné dědictví lidstva a dědictví nehmotné povahy. Hmotné dědictví se dále dělí do 3 kategorií: památky kulturního dědictví, přírodního dědictví a smíšeného charakteru.²⁵ V roce 2015 bylo na Seznamu světového dědictví zapsáno 1031 památek, z toho 802 položek kulturního dědictví, 197 přírodního a 32 smíšeného charakteru ve 163 státech světa. Nejvíce památek světového dědictví se nachází v Itálii, Čínské lidové republice a ve Španělsku. Česká republika má na seznamu celkem 12 památek hmotného dědictví a 4 památky nehmotného charakteru.²⁶

Památky zařazené na Seznam světového dědictví musí splňovat alespoň jedno z deseti kritérií:²⁷

²² KUČOVÁ, Věra. *Světové kulturní a přírodní dědictví UNESCO*. Praha: Národní památkový ústav, ústřední pracoviště, 2009. 199 s. ISBN 978-80-87104-52-1.

²³ Tamtéž.

²⁴ Tamtéž.

²⁵ Lidová architektura. *Světové dědictví UNESCO*. [online]. 2011 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.lidova-architektura.cz/ochrana-pamatky/unesco/unesco-svetove-dedictvi.htm#nehmotne>

²⁶ Wikipedie. *Světové dědictví*. [online]. 2015 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Sv%C4%9Btov%C3%A9_d%C4%9Bdictv%C3%AD

²⁷ Tamtéž.

Kulturní dědictví

- I. je mistrovským dílem tvůrčího talentu člověka
nebo
- II. představuje významný mezník v hodnotách člověka (v určité době nebo kulturním období) ve vývoji v architektuře, technice, umění či urbanismu
nebo
- III. je jedinečným důkazem o existující nebo už vymizelé civilizaci nebo kulturní tradici
nebo
- IV. je skvělou ukázkou stavby, architektonického nebo technologického souboru, dokumentující jednu nebo více významných etap v historii lidstva
nebo
- V. je skvělou ukázkou určitého způsobu osidlování nebo způsobu využití půdy či moře, typického pro nějakou kulturu, zejména tam, kde hrozí poškození vnějšími či vnitřními vlivy, jejichž dopad by byl nevratný
nebo
- VI. souvisí přímo nebo specificky s událostmi, s tradicemi, s převratnými myšlenkami, s vyznáním či vírou, s literaturou či uměním majícím univerzální význam (toto kritérium není obvykle používáno samostatně, ale společně s jinými kritérii)

Přírodní dědictví

- VII. obsahuje unikátní přírodní fenomén či oblasti výjimečné přírodní krásy a estetického významu
nebo
- VIII. je skvělou ukázkou dokumentující významné fáze přírodního vývoje Země, včetně dokladů o lidské evoluci, ukázkou významných právě probíhajících geologických procesů, případně je významným geomorfologickým či fyziografickým útvarem
nebo

- IX. je skvělou ukázkou probíhajících ekologických a biologických procesů v rámci evoluce a vývoje pozemních, sladkovodních, pobřežních či mořských ekosystémů a společenstev rostlin a živočichů
nebo
- X. obsahuje nejdůležitější a nejvýznamnější přírodní biotopy klíčové pro zachování místní biologické rozmanitosti, včetně takových biotopů, kde se nachází ohrožené druhy rostlin a živočichů výjimečné světové hodnoty z hlediska vědy a ochrany přírody.

O zápisu do prestižního Seznamu světového dědictví rozhoduje Výbor světového dědictví, složený ze zástupců smluvních stran úmluvy.²⁸ Platí, že nominaci mohou předkládat pouze státy, které podepsaly Úmluvu. Nominace jsou podávány skrze dva oddělené dokumenty. Nejprve se předkládá tzv. Malá nominační zpráva, která obsahuje zběžné seznámení s památkou. Následuje Velká nominační zpráva, na jejíž přípravě se podílí mnoho odborníků. Tato zpráva podrobně popisuje charakteristiky památky, analýzy autentičnosti navrhované památky atd. Nominace obsahuje ve výsledné podobě 200-300 stran. Při její tvorbě se stát může obracet na Centrum světového dědictví s žádostmi o radu a pomoc. Hodnotitelé nominovaných památek nesmí být vybíráni ze země, které nominaci předložily, ani ze sousedních zemí. Oficiální návštěvu následuje série neoficiálních kontrol, během kterých se vyslanci UNESCO zdržují pouze na místech pro běžné turisty, aby získali další informace a podklady. Památky, jejichž návrhy jsou zamítnuty, již nikdy nemohou být za stejných podmínek znovu navrhnuty.²⁹

2.1.9 Emblém světového dědictví

Pro označení míst světového dědictví se používá emblém světového dědictví, který symbolicky vyjadřuje vzájemný vztah mezi přírodou a kulturními památkami.³⁰ Emblém tvoří na koso postavený neuzavřený čtverec, propojený s neuzavřeným kruhem, která jej opisuje. Čtverec, jakožto tvar vytvořený člověkem symbolizuje kulturu. Kruh představuje přírodu a oba jsou propojeny, protože kultura neexistuje mimo přírodu. Emblém je obkroužen

²⁸ Národní památkový ústav. *Památky UNESCO*. [online]. 2012 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.pamatkyjinak.cz/pamatky-unesco>

²⁹ Asociace pro mezinárodní otázky. *Seznam světového dědictví UNESCO*. [online]. 2012 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/01/Seznam-sv%C4%9Btov%C3%A9ho-d%C4%9Bdictv%C3%AD-UNESCO.pdf>

³⁰ UNESCO-MEDIAIN. *UNESCO*. [online]. 2016 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.unesco-mediain.cz/1-unesco-15/>

trojjazyčným textem. Platí přitom možnost, že španělská část textu, tzn. „PATRIMONIO MUNDIAL“ může být nahrazena příslušnou národní verzí textu. Emblém přijal Výbor světového dědictví na zasedání ve Washingtonu v roce 1978 a jeho autorem je belgický umělec Michel Olyff. Znak je chráněn mezinárodním právem na ochranu průmyslového vlastnictví a nesmí být volně užíván. Všechny památky zapsané na Seznamu světového dědictví mají být označeny emblémem Světového dědictví a logem UNESCO.³¹

2.1.10 Španělská komise pro UNESCO

Ve všech zemích existují na základě Ústavy UNESCO národní komise pro spolupráci s UNESCO. *„Hlavním smyslem a cílem národních komisí je na jedné straně šířit ideály UNESCO a poznatky, které Organizace získala na těch polích, na nichž se „pohybuje“, na straně druhé poskytovat vládě dané země zasvěcené rady, pokud jde o otázky UNESCO, a konečně koordinovat provádění programů UNESCO v dané zemi, eventuálně udržovat styk s ostatními národními komisemi“.*³²

Španělská komise pro UNESCO vznikla v roce 1953 s cílem sloužit jako orgán pro koordinaci a usměrňování vztahů mezi Organizací a španělskou veřejností. Struktura komise byla mnohokrát modifikována s cílem přizpůsobit se španělskému správnímu systému. Aktuálně platným předpisem je Královský dekret 173/2004. Komise plní zejména tyto funkce:³³

- Slouží jako poradní orgán vlády a ostatních orgánů státní správy pro spolupráci s UNESCO.
- Řídí a usměrňuje účast nejen státní správy, ale také jednotlivých autonomních oblastí na činnostech organizace, přičemž se odráží multikulturní a multilingvní charakter Španělska v mezinárodní projekci.
- Vykonává činnosti stanovené španělskými veřejnými orgány nebo orgány UNESCO, které vedou k naplnění směrnic organizace.

³¹ KUČOVÁ, Věra. *Světové kulturní a přírodní dědictví UNESCO*. Praha: Národní památkový ústav, ústřední pracoviště, 2009. 199 s. ISBN 978-80-87104-52-1.

³² Tamtéž, s.13.

³³ Ministerio de asuntos exteriores y de cooperación. *Comisión Nacional Española de cooperación con UNESCO*. [online]. 2017 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.aecid.es/ES/sectores-de-cooperaci%C3%B3n/cultura-y-ciencia/unesco>

2.1.11 Památky UNESCO ve Španělsku

Španělsko patří k zemím s nejvyšším počtem památek zapsaných na Seznam světového dědictví. Se 44 památkami se v současnosti řadí na třetí místo, za Itálii a Čínskou lidovou republiku. Vzhledem k bohaté španělské historii se jedná převážně o památky kulturního charakteru. První památky byly zapsány již v roce 1984.

V následující tabulce uvádíme přehled španělských lokalit a hmotných kulturních památek zapsaných na Seznam světového dědictví UNESCO. Památky jsou uspořádány podle příslušných autonomních oblastí Španělska.³⁴

Tabulka 2.1: Přehled španělských památek zapsaných na Seznam světového dědictví UNESCO

Autonomní oblast	Památky	Rok zapsání
Andalusie	Granada – Alhambra, Generalife a Albaicín	1984, 1994
	Córdoba – historické centrum	1984, 1994
	Sevilla – katedrála, Alcázar a Archivo de Indias	1987
	Renesanční monumentální celky v Úbedě a Baeze	2003
	Národní park Doñana	1994
	Skalní umění ve Středomořské pánvi na Pyrenejském poloostrově	1998
Aragonie	Aragonie – mudéjarská architektura	1986, 2001
	Monte Perdido v Pyrenejích	1997, 1999
Asturie	Oviedo – památky města a kostely Asturského království	1985, 1998
Baleáry	Ibiza – biodiverzita a kultura	1999
	Kulturní krajina Sierra de la Tramontana	2011
Kanárské ostrovy	Národní park Teide	2007
	San Cristóbal de la Laguna	1999
	Národní park Garajonay	1986
Kantábie	Jeskyně Altamira a paleolitické jeskynní malby severního Španělska	1985, 2008
Kastilie – La Mancha	Toledo – staré město	1986
	Cuenca – opevněné historické město	1996
	Dědictví rtuti – Almadén a Idrija	2012
Kastilie a León	Burgos – katedrála	1984
	Segovia – staré město a akvadukt	1985

³⁴ Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. *Bienes declarados Patrimonio Mundial*. [online]. 2016 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.mecd.gob.es/cultura-mecd/areas-cultura/patrimonio/mc/patrimoniomundial/bienes-declarados/por-ccaa.html>

	Ávila – staré město a kostely	1985
	Salamanca – historické centrum města	1988
	Archeologická lokalita Atapuerca	2000
	Las Médulas – někdejší římský zlatý důl	1997
	Skalní malby v údolí Côa a Siega Verde	1998, 2010
Katalánsko	Barcelona – díla Antoni Gaudího	1984, 2005
	Palau de la Música Catalana a Nemocnice Sant Pau v Barceloně	1997
	Románské kostely ve Vall de Boí	2000
	Klášteř Poblet	1991
	Archeologický celek Tarraco	2000
Extremadura	Cáceres – staré město	1986
	Mérida – archeologická lokalita	1993
	Klášteř Santa María de Guadalupe	1993
Galicie	Santiago de Compostela – staré město	1985
	Lugo – římské hradby	2000
	Poutní cesta do Santiago de Compostela	1993, 2015
	Herkulova věž	2007
Madrid	Escorial – klášterní komplex	1984
	Aranjuez – kulturní krajina v okolí města	2001
	Alcalá de Henares – univerzita a historická čtvrt' města	1998
Baskicko (País Vasco)	Biskajský most	2006
La Rioja	Klášteř San Millán de Yuso a Suso	1997
Valencie	Valencie – hedvábnická burza (La Lonja de la Seda de Valencia)	1996
	Palmový háj v Elche	2000

Zdroj: Ministerio de Educación, Cultura y deporte, vlastní zpracování.

Ve Španělsku najdeme kromě hmotných památek kulturního dědictví také památky nehmotného charakteru. Celkem bylo na Seznam UNESCO zapsáno 11 španělských zvyků a tradic. Jedná se například o Slavnost pátií v Córdobě, Flamenco, Středomořskou stravu, Slavnosti «la Mare de Déu de la Salut» v Algemesí a další.

2.2 Cestovní ruch Španělska

2.2.1 Základní pojmy z oblasti cestovního ruchu

Ještě než se začneme věnovat cestovnímu ruchu Španělska, považujeme za nezbytné na úvod zmínit některé základní pojmy. Nejprve uvedeme definici cestovního ruchu a poté se budeme zabývat jeho jednotlivými typy.

Cestovní ruch je obtížné obecně definovat. V průběhu 20. století vznikla řada definic a mezinárodní organizace usilovaly o jejich sjednocení, aby bylo možné statistické sledování a mezinárodní srovnávání cestovního ruchu. Mezinárodně uznávaná definice cestovního ruchu zní: „*Cestovní ruch je činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí, a to na dobu kratší než je stanovena, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě*“.³⁵

Podle místa realizace cestovního ruchu jej dělíme na domácí a zahraniční. Domácí cestovní ruch je cestovní ruch domácího obyvatelstva na území vlastního státu. Účastníci tedy nepřekračují hranice své země. Protikladem je zahraniční cestovní ruch, při kterém dochází k překračování státních hranic. Zahraniční cestovní ruch dělíme dále na výjezdový cestovní ruch (výjezdy občanů dané země do zahraničí) a příjezdový cestovní ruch (příjezdy zahraničních návštěvníků do dané země).³⁶ V této diplomové práci se budeme zabývat domácím cestovním ruchem a dále zahraničním příjezdovým cestovním ruchem.

V závislosti na motivaci účasti na cestovním ruchu rozlišujeme několik jeho forem. Jedná se o cestovní ruch rekreační, vzdělávací, kulturně poznávací, s náboženskou orientací, se společenskými motivy, orientovaný na poznání přírodního prostředí atd. V další kapitole této práce se zaměříme zejména na cestovní ruch kulturně poznávací, který je zaměřený především na poznávání historie, kultury, tradic a zvyků vlastního i jiných národů. Tento cestovní ruch je velmi různorodý a přispívá k rozšíření kulturně společenského rozhledu obyvatelstva. Jedná se o pohyb osob především z kulturních důvodů, jako jsou studijní cesta, umělecké představení, kulturní zájezd, cestování na festival a další akce, návštěva památek a sídel, cesta za poznáváním přírody, folklórem, uměním či poutěmi.³⁷

³⁵ BERÁNEK, Jaromír a kol. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: MAG Consulting, 2013. 295 s. ISBN 978-80-86724-46-1, s.15.

³⁶ Tamtéž.

³⁷ Ministerstvo pro místní rozvoj. *Management kulturního cestovního ruchu*. [online]. Praha, 2008 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/efcd9671-4737-427b-bab5-1b6be507e800/GetFile10_1.pdf

Na závěr je potřeba vymezit pojmy označující jednotlivé účastníky cestovního ruchu:³⁸

- Návštěvník: Jedná se o osobu, která cestuje do jiné země, než ve které má své trvalé bydliště, anebo do jiného místa ve své zemi mimo své bydliště, a to na dobu kratší než 1 rok. Hlavním účelem její cesty není vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.
- Turista: Pojem turista označuje návštěvníka, který cestuje na dobu zahrnující alespoň jedno přenocování.
- Výletník, jednodenní návštěvník: Výletníkem je návštěvník, který cestuje na dobu kratší než 24 hodin, aniž by v navštíveném místě přenocoval.

2.2.2 Význam cestovního ruchu ve Španělsku

Oblast cestovního ruchu ve Španělsku spadá do kompetence Ministerstva energetiky, turismu a digitální agendy. Španělsko odjakživa patřilo k hlavním destinacím turistů z celého světa nejen díky příjemnému středomořskému klimatu, ale zejména pro své přírodní a kulturní atraktivity. Odvětví cestovního ruchu zde tvoří významnou část národního hospodářství.

Přestože byl v minulých letech zaznamenán úbytek zahraničních turistů v období hospodářské krize, v současnosti se Španělsko řadí mezi deset nejčastějších destinací cestovního ruchu. Podle Světové organizace cestovního ruchu je Španělsko na třetím místě v počtu příjezdů, a druhým státem s nejvyššími příjmy plynoucími z cestovního ruchu. Podle databáze Eurostat je na prvním místě v počtu přijatých turistů.³⁹ Počet zahraničních návštěvníků od roku 2010 neustále roste. V roce 2015 byl zaznamenán rekordní počet turistů (68,2 milionů) a tato tendence by měla v budoucnu pokračovat.⁴⁰

Španělsko se dělí na 17 autonomních oblastí, z nichž ne všechny jsou turisty stejně oblíbené. Mezi nejnavštěvovanější destinace patří Madrid, Katalánsko, Baleáry, Kanárské ostrovy, Valencie a Andalusie.

³⁸ BERÁNEK, Jaromír a kol. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: MAG Consulting, 2013. 295 s. ISBN 978-80-86724-46-1.

³⁹ Eurostat. *Top 10 tourism destinations*. [online]. 2015 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Top_10_tourism_destinations_%E2%80%94_nights_spent_at_tourist_accommodation_establishments_2014_\(million_nights_spent_in_the_country_by_non-residents\)_YB16.png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Top_10_tourism_destinations_%E2%80%94_nights_spent_at_tourist_accommodation_establishments_2014_(million_nights_spent_in_the_country_by_non-residents)_YB16.png)

⁴⁰ Tourspain.es. *Estadísticas*. [online]. 2015 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/es-es/estadisticas/fichadecoyuntura/paginas/default.aspx>

2.2.3 Veřejná správa cestovního ruchu ve Španělsku

Hlavním orgánem odpovědným za propagaci cestovního ruchu ve Španělsku je institut cestovního ruchu Turespaña, který spadá pod Ministerstvo energetiky, turismu a digitální agendy. Jedná se o hlavní správní jednotku zastupující centrální vládu v této oblasti. Jeho cílem je podporovat ekonomickou, sociální a environmentální udržitelnost národních turistických destinací. Turespaña vykonává především tyto aktivity:

- Plánování, realizaci a rozvoj všech aktivit zaměřených na podporu cestovního ruchu se zaměřením na mezinárodní trhy.
- Marketingovou podporu produktů cestovního ruchu ve spolupráci s regionálními a místními orgány a soukromým sektorem.
- Stanovení strategií a plánování činnosti sítě hotelových zařízení včetně nových investic.⁴¹

Propagaci Španělska jako turistické destinace provádí Turespaña prostřednictvím různých nástrojů. Jedná se zejména o strategický marketingový plán a roční provozní plány jednotlivých trhů cestovního ruchu. Probíhá zde také spolupráce s autonomními oblastmi, místními úřady a soukromým sektorem. Činnost Turespaña je dále podporována ze strany firem, institucí a organizací.

Ke splnění marketingových a propagačních cílů využívá Turespaña 33 turistických kanceláří, které jsou rozmístěny v zahraničí a spadají pod španělská velvyslanectví a konzuláty. Jejich role v zahraničí má zásadní význam pro realizaci strategie mezinárodní propagace cestovního ruchu.

V rámci veřejné správy cestovního ruchu mají rovněž významnou úlohu instituce usilující o koordinaci, spolupráci a součinnost mezi různými ministerstvy působící v této oblasti a mezi vládou a veřejnou správou či soukromým sektorem. Jedná se zejména o tyto instituce:⁴²

- Meziministerská komise pro cestovní ruch (Comisión Interministerial de Turismo): Tato instituce vznikla v roce 1994 s cílem podporovat a koordinovat činnost státní správy a veřejných institucí, které vytváří plány a projekty s přímým dopadem na cestovní ruch. Jedná se o nástroj pro koordinaci institucí státní správy, jejichž činnost

⁴¹ MIRALBELL IZARD, Oriol a kol. *Gestión pública del turismo*. Barcelona: Editorial UOC, 2010. 326 s. ISBN 978-84-9788-028-2

⁴² Tamtéž.

ovlivňuje odvětví cestovního ruchu. Komise je podřízena ministerstvu a v jejím čele stojí ministr energetiky, turismu a digitální agendy.

- Konference pro odvětví cestovního ruchu (Confederación Sectorial de Turismo): Jedná se o instituci pro koordinaci a multilaterální spolupráci v oblasti cestovního ruchu, která sdružuje členy vlády zastupující státní správu, a členy vlád autonomních oblastí zastupující místní správu jednotlivých autonomních společenství. Tato instituce byla oficiálně zavedena v roce 1995 a jejím cílem je koordinace politik cestovního ruchu jednotlivých autonomních oblastí.
- Španělská rada pro cestovní ruch (Consejo Español de Turismo): Španělská rada pro cestovní ruch byla vytvořena v roce 2005 za účelem dosažení vyšší úrovně účasti a spolupráce v oblasti politiky cestovního ruchu a zahraniční propagace. Jedná se o poradní orgán přidružený k Ministerstvu energetiky, turismu a digitální agendy. Cílem rady je fungovat jako fórum pro vyjednávání a spolupráci, a zároveň posílit iniciativu cestovního ruchu ve Španělsku. Mezi její hlavní funkce patří vydávání zpráv ohledně vládních záměrů na podporu tohoto odvětví, navrhování opatření pro zlepšení vnější propagace cestovního ruchu, výzkum v této oblasti a optimalizace spolupráce veřejného a soukromého sektoru.⁴³ [21]

Analýzou trhů cestovního ruchu a zpracováním statistických šetření v tomto odvětví se ve Španělsku zabývá Institut pro studium cestovního ruchu (El instituto de estudios turísticos). Pracuje pod záštitou ministerstva a institutu cestovního ruchu Turespaña.⁴⁴

Správa cestovního ruchu na úrovni jednotlivých autonomních oblastí je výhradně v jejich kompetenci. Stát nemá v tomto směru žádné výlučné pravomoci. Autonomní oblasti vytváří v oblasti cestovního ruchu své strategie, které se často vzájemně odlišují.

2.2.4 Návštěvnost Španělska a příjmy z cestovního ruchu

Jak již bylo zmíněno, Španělsko je z jednou z nejoblíbenějších turistických destinací a počet zahraničních návštěvníků každým rokem stoupá. Následující tabulka zachycuje vývoj počtu návštěvníků od roku 2010 do roku 2014.

⁴³ Instituto de turismo de España. *El organismo*. [online]. 2017 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.tourspain.es/es-es/Conozcanos/Paginas/Organismo.aspx>

⁴⁴ Instituto de turismo de España. *Conocimiento y estudios: inicio*. [online]. 2017 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.tourspain.es/es-es/inteligenciamercados/Paginas/default.aspx>

Tabulka.2.2: Vývoj návštěvnosti Španělska zahraničními návštěvníky v letech 2010-2014

Rok	Výletníci	Turisté	Celkem
2010	41 067 205	52 676 973	93 744 178
2011	43 010 254	56 176 884	99 187 138
2012	40 663 583	57 464 496	98 128 079
2013	42 555 321	60 675 489	103 230 810
2014	42 205 531	64 938 945	107 144 476

Zdroj: Instituto de Estudios Turísticos - Turespaña, vlastní zpracování

Dle údajů španělského Institutu cestovního ruchu je zřejmé, že návštěvnost země má rostoucí tendenci. V roce 2014 zaznamenalo Španělsko celkem 107 144 476 návštěvníků, z toho 64 938 945 turistů (tzn. návštěvníků, kteří využili ubytovacích služeb) a 42 205 531 výletníků (tj. návštěvníků bez přenocování). Z celkového počtu návštěvníků je patrný zejména nárůst turistů, což má výrazný vliv na celkové zvýšení výdajů zahraničních návštěvníků. Tyto výdaje v roce 2014 činily 69 516 Eur, to znamená zhruba o 5 procent více než v předcházejícím roce. Následující tabulka zachycuje jejich vývoj v letech 2010-2014.

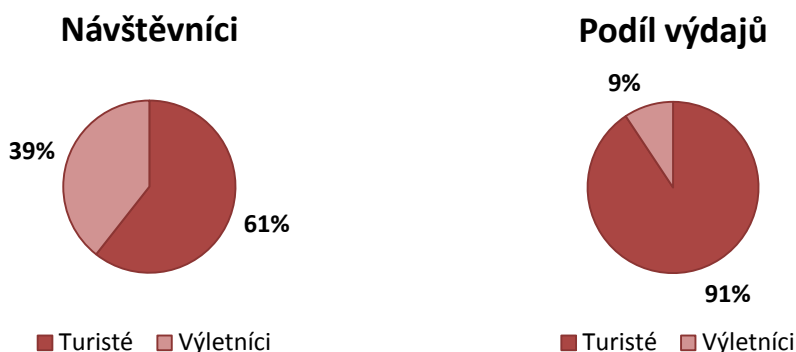
Tabulka 2.3: Vývoj výdajů zahraničních návštěvníků v mil. eur v letech 2010-2014

Rok	Výletníci	Turisté	Celkem
2010	5 188	48 917	54 105
2011	5 925	52 002	57 927
2012	5 344	53 931	59 275
2013	6 899	59 270	66 169
2014	6 481	63 035	69 516

Zdroj: Instituto de Estudios Turísticos - Turespaña, vlastní zpracování

Výše uvedené tabulky doplňují grafy, které znázorňují strukturu návštěvníků a jejich podíl na celkových výdajích na cestovní ruch. Z grafů vyplývá, že turisté jsou původci 91 % příjmů z cestovního ruchu, zatímco výletníci se na těchto příjmech podílejí pouze 8 %.

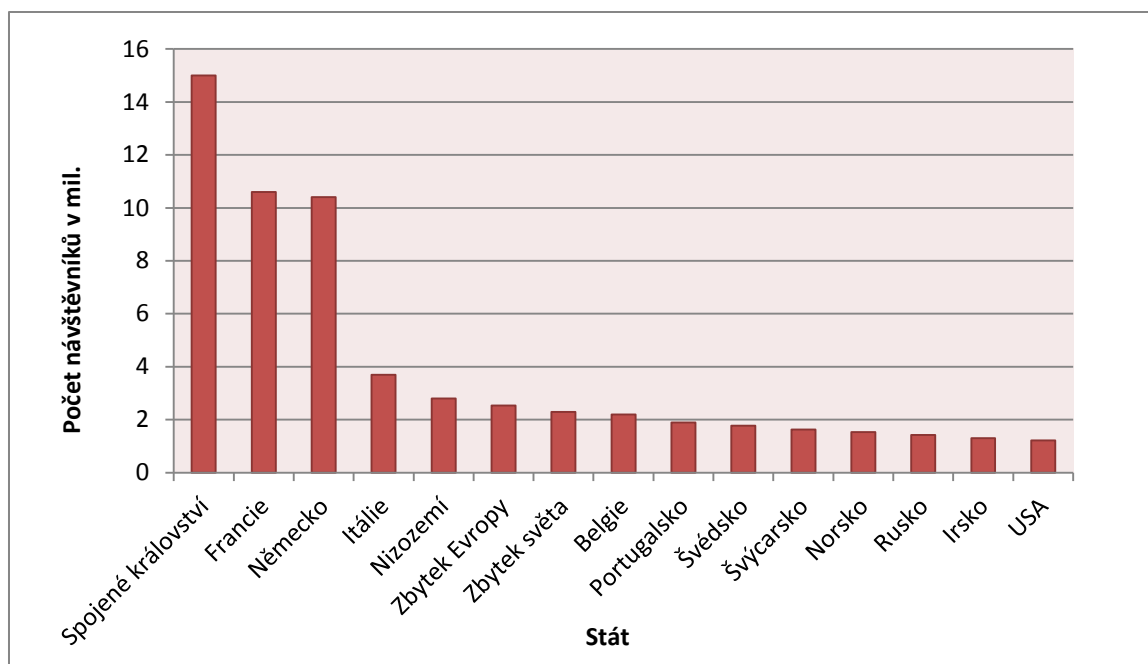
Graf 2.1: Srovnání proporcí typů návštěvníků a jejich podílu na celkových výdajích v roce 2014

Zdroj: Instituto de Estudios Turísticos - Turespaña, vlastní zpracování

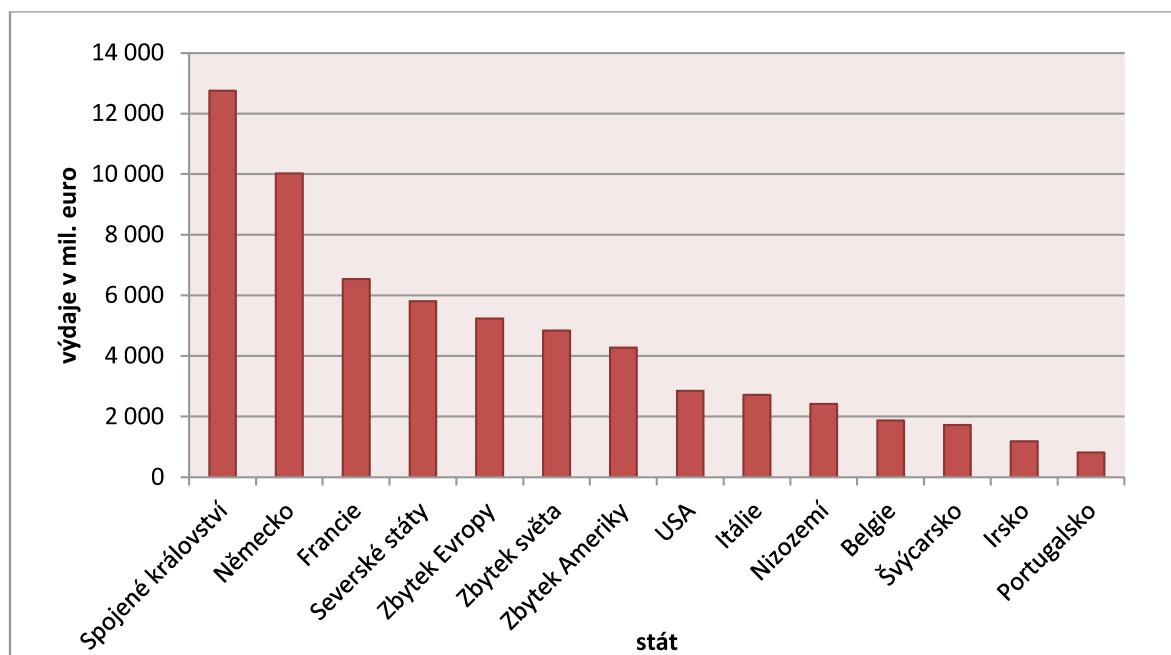
Co se týče struktury zahraničních turistů dle země původu, nejvíce turistů pochází ze Spojeného království. Tito turisté tvoří 23 % z celkového počtu turistů a zároveň se nejvíce podílí na celkových výdajích zahraničních turistů. Následující grafy znázorňují podíl turistů na cestovním ruchu Španělska a jejich podíl na celkových výdajích dle země původu.

Graf.2.2: Účast zahraničních turistů na cestovním ruchu Španělska dle země původu v roce 2014

Zdroj: Instituto de Estudios Turísticos - Turespaña, vlastní zpracování

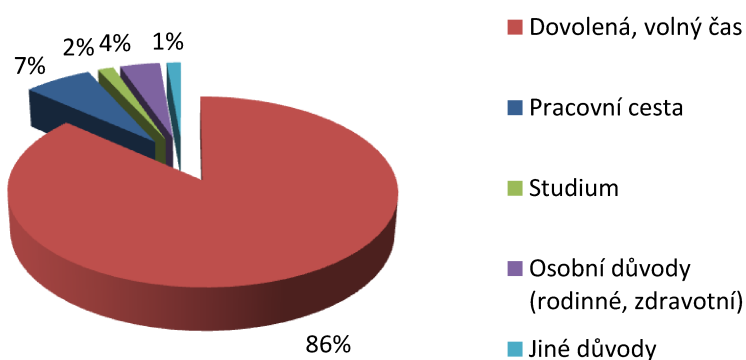
Graf 2.3: Výdaje zahraničních turistů dle země původu v roce 2014

Zdroj: Instituto de Estudios Turísticos - Turespaña, vlastní zpracování

Nejčastějším motivem návštěvy Španělska je dovolená a volný čas. Jak je patrné z následujícího grafu, 86 % turistů cestuje do Španělska za tímto účelem. Ostatními motivy jsou pracovní cesta, studium, osobní důvody a jiné důvody.

Graf 2.4: Motivy turistů cestujících do Španělska

Zdroj: Instituto de Estudios Turísticos - Turespaña, vlastní zpracování

Co se týče návštěvnosti jednotlivých částí Španělska, jednoznačně nejnavštěvovanější autonomní oblastí je Katalánsko, kam v roce 2014 zavítalo 26 % z celkového počtu zahraničních turistů. Katalánsko v počtu turistů následují Kanárské ostrovy, Baleáry, Andalusie, Valencie a Madrid.

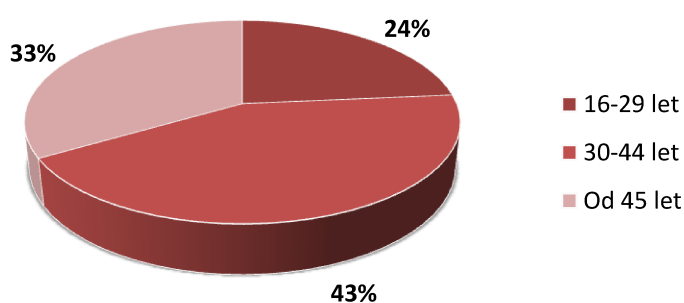
2.2.5 Vliv cestovního ruchu na ekonomiku státu

Cestovní ruch je jedním z nejrychleji se rozvíjejících odvětví, které se podílí na světových příjmech přibližně 10 %. Obecně má z ekonomického hlediska velký význam, protože přispívá k růstu místních příjmů, vytváří nová pracovní místa, rozvíjí další odvětví spojená s poskytováním služeb cestovního ruchu, přispívá k rozvoji kultury atd.⁴⁵

Ekonomický význam cestovního ruchu dokládá podíl příjmů z tohoto odvětví na hrubém domácím produktu. Ve Španělsku bylo v roce 2014 dosaženo celkových příjmů z cestovního ruchu ve výši 113 690 milionů Eur. Tyto příjmy tvoří 10,9 % z HDP.

Dalším ukazatelem, který potvrzuje velký přínos cestovního ruchu pro španělské hospodářství je zaměstnanost v tomto odvětví. Obecně se cestovní ruch projevuje jako průřezové odvětví s velkým podílem lidské práce, které poskytuje zaměstnání významné části populace. Celosvětově patří cestovní ruch mezi obory, které přináší nejvíce pracovních příležitostí.⁴⁶ Ve Španělsku bylo v roce 2014 v odvětví cestovního ruchu zaměstnáno zhruba 2,62 milionů osob, což představuje téměř 18 % obyvatel zaměstnaných v sektoru služeb a zhruba 13 % z celkové zaměstnanosti. Počet zaměstnaných v cestovním ruchu navíc každoročně stoupá. Největší nárůst byl zaznamenán v minulém roce. Co se týče věkové struktury osob zaměstnaných v tomto sektoru, největší část tvoří lidé ve věku mezi 30 a 44 lety. Následující graf zachycuje strukturu zaměstnanosti v cestovním ruchu podle věku v roce 2014.

Graf 2.5: Struktura zaměstnanosti v cestovním ruchu podle věku v roce 2014

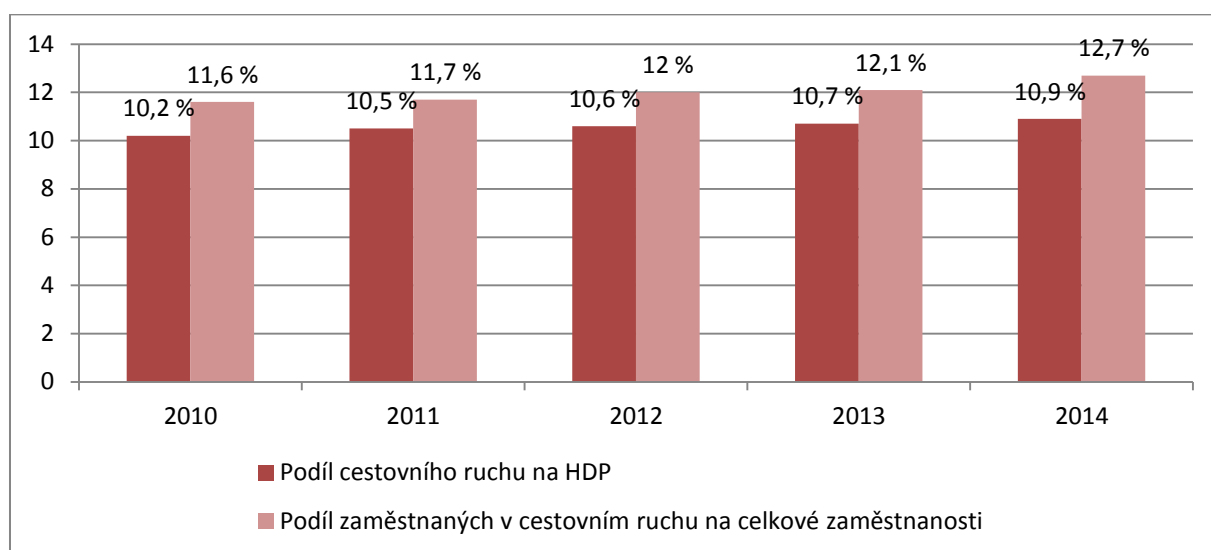
Zdroj: Instituto de Estudios Turísticos - Turespaña, vlastní zpracování

Podíl příjmů z cestovního ruchu na HDP i podíl zaměstnanosti v tomto odvětví na celkové zaměstnanosti mají od roku 2010 rostoucí tendenci. Jejich vývoj zachycuje následující graf.

⁴⁵ BERÁNEK, Jaromír a kol. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: MAG Consulting, 2013. 295 s. ISBN 978-80-86724-46-1.

⁴⁶ Tamtéž.

Graf 2.6: Podíl cestovního ruchu na HDP a podíl zaměstnanosti v cestovním ruchu na celkové zaměstnanosti

Zdroj: Instituto Nacional de Estadística

2.2.6 Postavení Španělska v mezinárodním cestovním ruchu

Španělsko patří v oblasti cestovního ruchu mezi světové lídry. V roce 2014 bylo nejčastější turistickou destinací v EU pro nerezidenty (osoby přijíždějící ze zahraničí) s 260 miliony přenocování v turistických ubytovacích zařízeních, což představuje 21,5 % celkového počtu přenocování v EU-28. V tomto roce byla také ve Španělsku zaznamenána nejvyšší úroveň čistých příjmů z cestovního ruchu. Za Španělskem se umístily Itálie, Francie a Spojené království.⁴⁷

V roce 2015 se Španělsko poprvé stalo nejkonkurenceschopnějším státem v oblasti cestovního ruchu. Vyplývá to z údajů Světového ekonomického fóra, které provádí analýzu prázdninového průmyslu celkem ve 141 zemích z celého světa. Tuto pozici si Španělsko vysloužilo především díky bohatství kulturních památek, dobře rozvinuté turistické infrastruktury a přizpůsobení se digitalizaci spotřeby. Oproti roku 2013, kdy zaujímal čtvrté místo, došlo k výraznému posunu v této oblasti. Za Španělskem se v roce 2015 umístily tyto státy: Francie, Německo, Spojené státy, Spojené království, Švýcarsko, Austrálie, Itálie, Japonsko a Kanada.

V každé zemi byly analyzovány tyto čtyři hlavní bloky: ukazatel konkurenceschopnosti cestovního ruchu, politika cestovního ruchu, infrastruktura a přírodní a kulturní zdroje. Jak již

⁴⁷ EL PAÍS. *España tiene el sector turístico más competitivo del mundo*. [online]. 2015 [cit 2017-02-12]. Dostupné z: http://economia.elpais.com/economia/2015/05/06/actualidad/1430908896_668329.html

bylo zmíněno, silnou stránkou španělského cestovního ruchu je zejména infrastruktura a kulturní zdroje. V těchto oblastech se země umístila na předních příčkách. Naopak za slabou stránku můžeme označit trh pracovních příležitostí a produktivitu v oblasti cestovního ruchu. V tomto směru se Španělsko zaostává za ostatními ekonomicky vyspělými státy. ⁴⁸[24]

⁴⁸ Tamtéž.

3 Vliv vybrané památky UNESCO na cestovní ruch města Granada

Třetí kapitola představuje praktickou část diplomové práce. Jejím cílem je provést výzkum cestovního ruchu města Granada a následně zjistit, do jaké míry je ovlivněn vybranou památkou UNESCO. Pro tento účel jsme si zvolili známou arabskou pevnost Alhambra, která je dominantou města.

Kapitola je rozdělena do pěti částí. V první části představíme autonomní oblast Andalusii, ve které se město Granada nachází. Druhá a třetí část jsou věnovány popisu města a památek UNESCO nacházejících se na jeho území. Čtvrtá část se zabývá analýzou cestovního ruchu. Nejprve charakterizujeme cestovní ruch celé Andalusie a poté se budeme podrobně věnovat cestovnímu ruchu města Granada. Poslední část této kapitoly je zaměřena na arabskou pevnost Alhambra. Budeme analyzovat návštěvnost této památky a její příjmy v jednotlivých letech.

3.1 Autonomní oblast Andalusie

Andalusie je druhou největší a současně nejlidnatější autonomní oblastí Španělska s téměř 8,5 milióny obyvatel. Nachází se na jihu země a je zároveň nejjižnějším bodem Evropy. Vytváří spojení dvou kontinentů: Evropy a Afriky. Andalusie je rozdělena na osm provincií: Almería, Cádiz, Córdoba, Granada, Huelva, Jaén, Málaga a Sevilla. Jejím hlavním městem je město Sevilla ležící ve vnitrozemí, které je největším a nejlidnatějším městem této autonomní oblasti. Andalusie je turisty velmi oblíbenou destinací nejen díky nádhernému pobřeží, ale zejména pro své kulturní bohatství.

Výkonným orgánem Andalusie je Junta de Andalucía (Regionální vláda Andalusie), kterou tvoří parlament, předseda a vládní rada. Parlament reprezentuje andaluský lid. Má 109 členů, kteří jsou voleni na základě rovného, přímého a tajného hlasovacího práva. Autonomní oblast Andalusie představuje parlamentní vládní systém, parlament je tudíž centrem zásadních politických rozhodnutí včetně volby předsedy vlády této oblasti. Mezi funkce parlamentu patří výkon moci zákonodárné, dohlížení nad činností vládní rady, schvalování rozpočtů autonomního společenství a další funkce stanovené na základě vládních předpisů. V kompetenci předsedy Junta de Andalucía je řídit a koordinovat činnost vládní rady, řídit správu autonomního společenství a volit a odvolávat členy správní rady. Současnou

předsedkyní je Susana Díaz Pacheco. Vládní radě jsou přiděleny výkonné a správní funkce. Je složena z předsedy autonomní vlády a dalších členů jím volených.⁴⁹

Z ekonomického hlediska se Andalusie řadí k méně vyspělým oblastem Španělska. Ačkoliv vykazuje ze všech autonomních oblastí třetí nejvyšší hrubý domácí produkt, průměrný roční příjem na obyvatele je jedním z nejnižších v celém Španělsku. S celkovou mírou nezaměstnanosti 28,25 % v roce 2016 se řadí na předposlední místo.⁵⁰ Stejně jako ve všech vyspělých regionech, i v Andalusii má největší váhu terciární sektor, který tvoří 77,3 % regionální hrubé přidané hodnoty, zatímco průmysl a stavebnictví pouhých 18 % a primární sektor jen 4,7 %.⁵¹

3.2 Představení města Granada

Španělské město Granada nacházející se v autonomní oblasti Andalusie patří mezi nejnavštěvovanější destinace Španělska. V současnosti má Granada 235 800 obyvatel, je 18. největším městem Španělska a hlavním městem provincie Granada. Město se rozkládá na úpatí pohoří Sierra Nevada na soutoku řek Genil, Darro, Beiro a Monachil. Jeho rozloha činí 88 km².⁵²

Symbolem Granady je granátové jablko, které se objevuje i na vlajce města. Městská vlajka je vertikálně rozdělena na dvě poloviny. Uprostřed se nachází městský znak. Střed znaku je rozdělen na tři části. V horní části sedí na trůnech Katolická veličenstva, vespod nalevo je strážní věž Alhambry se španělskou vlajkou a napravo granátové jablko, které dalo městu jméno.⁵³

Město bylo založeno Římany, kteří jej pojmenovali Illibris. Poté, co poloostrov v 8. století obsadili muslimové, vzniklo současné označení Granada. V roce 1492 dobyli město Katoličtí monarchové Isabela Kastilská a Ferdinand Aragonský, čímž došlo k zániku arabské moci ve Španělsku a pyrenejský poloostrov byl znovudobyt křesťany. Arabská kultura však zanechala

⁴⁹ Junta de Andalucía. *La Junta*. [online]. 2017 [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.juntadeandalucia.es/organismos.html>

⁵⁰ Instituto Nacional de Estadística [online]. 2017 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: www.ine.es

⁵¹ Junta de Andalucía. *Andalucía: Comunidad emprendedora y competitiva*. [online]. 2017 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/economia/comunidad_emprendedora.html

⁵² Wikipedia. *Granada*. [online]. 2016 [cit. 2016-06-19]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Granada>

⁵³ NEKLAPIL, Vlastimil. *Alhambra, Granada a okolí*. Praha: Vlastimil Neklapil, 2012. 192 s. ISBN 978-80-260-2709-6.

v Granadě významné stopy v podobě paláců, kostelů a dalších památek, které prozrazují bohaté kulturní dědictví města.⁵⁴

Významným odvětvím granadské provincie je zemědělství. Granada je centrem produkce obilovin, citrusů a dalšího ovoce a oliv.⁵⁵ Obrovský rozmach však v současné době zaznamenává cestovní ruch. Město Granada představuje významné historické centrum, které přitahuje návštěvníky stejně jako přímořská letoviska.

V oblasti cestovního ruchu je Granada známá především díky arabské pevnosti Alhambra pocházející z 9. století. Společně se zahradami Generalife byla Alhambra již v roce 1984 zapsána na Seznam světového dědictví UNESCO. Jedná se o středověký komplex paláců a pevností maurských panovníků Granady. Byla postavena dynastií Násridovců, kteří vládli v Granadě od roku 1237. Alhambra sloužila v minulosti jako palác, tvrz, sídlo násridovských sultánů, vysokých úředníků a elitních vojáků. Od roku 1492 se stala sídlem Katolických králů. V roce 1870 byla Alhambra prohlášena národní památkou, kterou v současnosti navštíví průměrně osm tisíc návštěvníků denně.⁵⁶

Alhambra však není jedinou atraktivitou města. Mezi další památky, které lákají turisty, patří například renesanční katedrála, královská kaple, arabská čtvrť Albaicín (také na seznamu UNESCO), kostel svatého Mikuláše a další.⁵⁷

Kromě arabských památek je pro Granadu typický také studentský život. Univerzita v Granadě byla založena v roce 1531 a nabízí širokou škálu oborů. Je velmi oblíbená ze strany zahraničních studentů, kteří si tuto destinaci často volí pro svůj zahraniční studijní pobyt.

Granada přitahuje nejen zahraniční studenty, ale také milovníky zimních sportů, vzhledem k tomu, že je jediným místem v Andalusii, kde lze tyto sporty provozovat. Město nabízí také bohaté kulturní a umělecké vyžití. Typickým svátkem nejen v Granadě, ale v celé Andalusii je Svatý týden⁵⁸ (Semana Santa). Každoročně se zde také pořádají různé festivaly jako například

⁵⁴ Guías Granada. *Información sobre Granada*. [online]. 2017 [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.guiasgranada.com/informacion-granada.php>

⁵⁵ NEKLAPIL, Vlastimil. *Alhambra, Granada a okolí*. Praha: Vlastimil Neklapil, 2012. 192 s. ISBN 978-80-260-2709-6.

⁵⁶ La Alhambra y el Generalife. *Historia de la Alhambra y el Generalife*. [online]. 2016 [cit. 2016-06-19]. Dostupné z: <http://www.alhambra-patronato.es/index.php/Historia-Breve/34/0/>

⁵⁷ Andalucia.com. *Ciudad de Granada*. [online]. 2016 [cit. 2016-06-19]. Dostupné z: <http://www.esp.andalucia.com/ciudades/granada/home.htm>

⁵⁸ Velikonoční oslavy

Mezinárodní festival Jazzu, Mezinárodní festival hudby a tance, Mezinárodní divadelní festival a další.⁵⁹

3.3 Památky UNESCO v Granadě

Alhambra byla zapsána na Seznam světového dědictví UNESCO 2. listopadu 1984. Jak jsme zde již uváděli, jedná se o arabskou pevnost, jejíž původ se datuje do 9. století a o jejíž výstavbu se zasloužil Sawwar ben Hamdun. Ve 13. Století ji první násridovský vládce Mohamed ben Al-Ahmar proměnil v královské sídlo a začalo tak období největšího rozkvetu této památky. V průběhu staletí se vzhled Alhambry měnil v důsledku demolice a opětovných konstrukcí. V 19. století byla památka zrestaurována a tehdejší podobu si uchovává dodnes.⁶⁰ Do současné doby však přežilo pouhých třicet procent staveb a paláců.

Obrázek 3.1: Alhambra

Zdroj: wikipedia.org

Pevnostní a palácový komplex Alhambra se nachází na vrchu Sabika, pod jejíž severní stranou protéká údolím řeka Darro. Jméno Alhambra pochází z arabského slova qalat-al-hamrá, znamenajícího červený nebo načervenalý hrad. Alhambra je však více než hrad či palác, jedná se o kompletní město s obydlími, kanceláři, kasáren, stáji, mešitami, školami, lázněmi, školami atd. Areál tvoří celý soubor staveb a paláců, navzájem propojených nádvořími, chodníky, podloubími, schodišti a květinovými alejemi a zahradami. Z toho všeho

⁵⁹ Tamtéž.

⁶⁰ AlhambraDeGranada.org. *La Alhambra cumple 25 años como Patrimonio de la Humanidad*. [online]. 2009 [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <https://www.alhambra.degranada.org/es/info/noticiasdelalahambra/262.asp>

zůstala zachována pouze část, odpovídající víceméně královským palácům. V době muslimské nadvlády se v Granadě vystřídalo několik emírů, za jejichž vlády se komplex Alhambry značně rozrostl. V patnáctém století docházelo k častým občanským konfliktům a boji proti křesťanům. V roce 1492 vstoupila do Granady Katolická Veličenstva a zabrala pro sebe násridovské paláce a rezidence. V tomto období došlo pouze k malým úpravám komplexu. Tehdejší obyvatelstvo sestávalo ze zvláštní směsi křesťanů a morisků (muslimů, kteří přijali křesťanskou víru). Když na španělský trůn nastoupili Bourboni, upadla Alhambra do nemilosti, vzhledem k tomu, že její obyvatelé ve válce o španělské následnictví (1700-1713) podporovali Habsburky. Královské rezidence přežily invazi napoleonských vojsk téměř zázračně. V letech 1808-1812 okupovaly Granadu francouzské jednotky, které proměnily paláce v kasárna a značně je poničily. Až v roce 1870 byla Alhambra prohlášena národní památkou a od té doby trvá její konzervace, restaurace a ochrana.⁶¹

K návštěvě Alhambry je dobré vyčlenit si celý den. Památka je návštěvníkům přístupná po celý rok a v některých dnech nabízí dokonce noční prohlídky. Kromě standardní prohlídky si může návštěvník zvolit také prohlídku zahrnující vstup do zahrad. Z důvodu konzervace památky a kvality prohlídek je počet návštěvníků denně omezen. Vzhledem k velké poptávce zvláště v letních měsících je doporučeno rezervovat si vstupenku s předstihem, například prostřednictvím internetu nebo telefonicky. Cena standardní vstupenky činí v současnosti 14 eur.⁶²

Mezi nejznámější části komplexu Alhambry patří Alcazaba a Násridovské paláce, Královské lázně, Lodní místnost, Lví nádvoří a Palác Carlose V. Alcazaba byla první ze všech staveb Alhambry. Nechal ji vystavět první násridovský panovník Mohamed I, který se rozhodl neztřídit svůj palác ve staré pevnosti na kopci Albaicínu, kde sídlili předchozí panovníci, ale na kopci Sabika. Stejně jako velká část Alhambry, má i Alcazaba dvojí hradby, vnější a vnitřní. Areál tvoří celý soubor staveb a paláců, navzájem propojených nádvořími, chodníky, podloubími, schodišti a květinovými alejemi a zahradami. V prostoru mezi nimi se nachází příkop, sloužící jako komunikace, který se v případě útoku naplnil vodou. V muslimských dobách tvořila střed Alcazaby kasárna pro vojáky, kteří ji chránili. Nejtypičtější ze všech věží Alcazaby je Torre de la Vela (Pozorovatelná), která je se svými 27 metry také nejvyšší. Její jméno pochází od stráží, kteří odtud mohli pozorovat, co se děje v okolí. Původně sloužila

⁶¹ NEKLAPIL, Vlastimil. *Alhambra, Granada a okolí*. Praha: Vlastimil Neklapil, 2012. 192 s. ISBN 978-80-260-2709-6.

⁶² El Patronato de la Alhambra y Generalife [online]. 2017 [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.alhambra-patronato.es/>

jako rezidence zakladatele násridovské dynastie Mohameda I. Jendou z nejstarších věží Alcazaby je Torre del Homenaje (Holdovní věž). Dal ji vystavět pravděpodobně Mohamed I. Na východní straně stojí Torre de la Quebrada (Věž s prasklinou), jejíž název poukazuje na puklinu táhnoucí se odshora dolů. Obě věže jsou dvacet metrů vysoké. Na jižní straně Alcazaby leží Parapetová zahrada (Jardín de los Adarves). V rohu zahrady se nachází Prašná věž, odkud je vidět město a jeho okolí.⁶³

Obrázek 3.2: Alhambra - Alcazaba

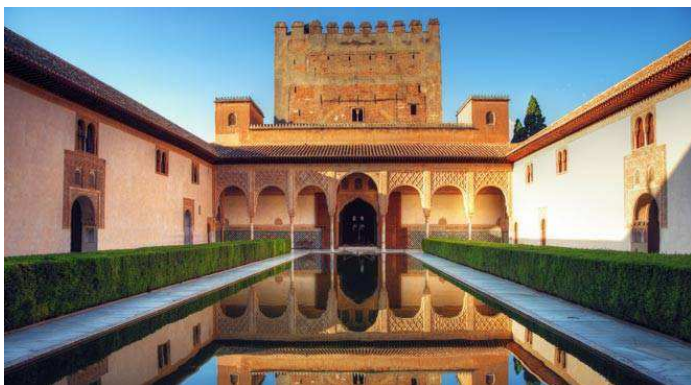
Zdroj: www.alhambradegranada.org

Násridovské paláce představují královskou rezidence, kde se odehrával oficiální i rodinný život násridovských panovníků. Jedná se o komplex tří paláců, které byly postaveny nezávisle na sobě v delším časovém úseku. Každý z nich sloužil k jinému účelu. Jako první byl postaven palác Mexuar, který byl zpočátku oficiální rezidencí panovníka. Sloužil k audiencím, výkonu spravedlnosti a radám občanům Granady. Později byl postaven palác Comares a nakonec Lví palác. Tyto tři nezávislé paláce byly propojeny v jeden až po obsazení Granady křesťany.⁶⁴

⁶³ NEKLAPIL, Vlastimil. *Alhambra, Granada a okolí*. Praha: Vlastimil Neklapil, 2012. 192 s. ISBN 978-80-260-2709-6.

⁶⁴ Tamtéž.

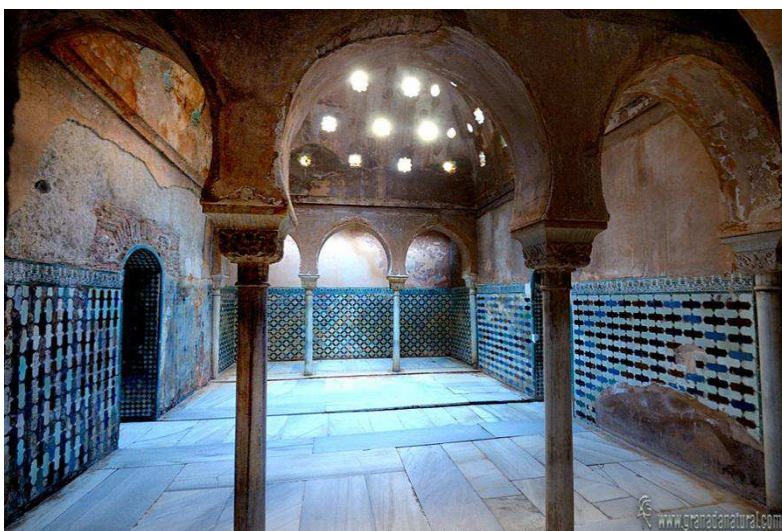
Obrázek 3.3: Alhambra – palác Comares

Zdroj: www.spainisculture.com

Součástí paláce Comares jsou Královské lázně, které byly postaveny v letech 1333-1354 za vlády Yusufa I. Tyto arabské lázně jsou kopií římských term. Vzhledem k tomu, že koupel je pro muslimy náboženskou povinností, bylo normou, že každý významný dům či palác musel mít vlastní lázně. Průzkumy prokázaly, že dříve byly lázně i ve Lvím paláci a v Generalife, dnes už však neexistují.⁶⁵

Obrázek 3.4: Alhambra – Královské lázně

Zdroj: www.granadanatural.com

Lodní místnost (Sala de la Barca) tvoří stejně jako Královské lázně součást paláce Comares. Název této místnosti pochází buď od stropu ve tvaru obrácené lodi nebo zkomolením

⁶⁵ Tamtéž.

arabského slova „baraka“ (požehnání) v nápisu na vnitřním vlysu po celé místnosti. Velká část místnosti shořela v roce 1890 a v roce 1965 došlo k její rekonstrukci.⁶⁶

Obrázek 3.5: Alhambra – Lodní místnost

Zdroj: www.alhambra-patronato.es

Lví nádvoří, nacházející se uprostřed Lvího paláce, je pravděpodobně nejznámějším místem celé Alhambry. Obklopuje jej 124 sloupů z macaelského mramoru, které symbolizují palmový háj. Výzdobu sloupů a oblouků chrání převislé dřevěné vyřezávané okapy. Půdorys nádvoří není zcela v arabském stylu, do jisté míry se podobá patiu římského domu. Uprostřed nádvoří se nachází fontána, která mu dává jméno. Jedná se o významné dílo muslimského sochařství. O jejím původu a významu kolují nespočetné legendy.⁶⁷

Obrázek 3.6: Alhambra – Lví nádvoří

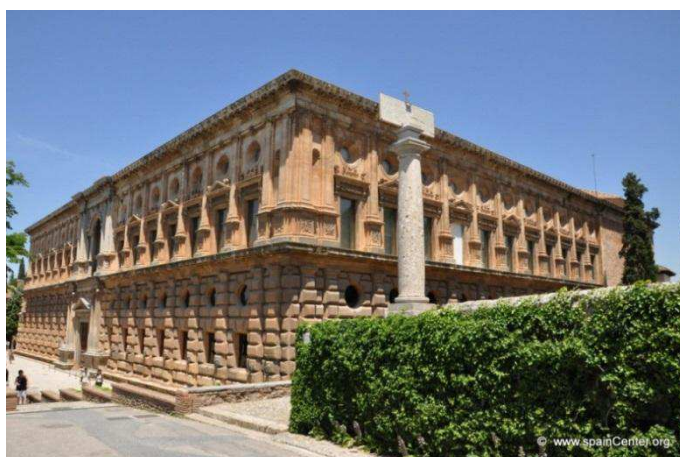
Zdroj: www.visitargranada.com

⁶⁶ Tamtéž.

⁶⁷ Tamtéž.

Stavba Paláce Carlose V. začala až v roce 1526, když tento panovník na své svatební cestě navštívil Granadu. Byl okouzlen krásou města a rozhodl se v prostoru Alhambry vystavět nový palác v souladu s evropskou mentalitou. Dílem byl pověřen architekt Pedro Machuca, který studoval v Itálii a byl žákem Michelangela i Rafaela. Palác stojí na místě staré křesťanské čtvrti, spodního přístavku k násridovskému městu. Je uspořádán do rozlehlých síní a v severozápadním rohu se nacházejí krypta a kaple. Palác nebyl nikdy dokončen a císař Carlos V. v něm nikdy nebydlel. V dnešní době v něm sídlí dvě významná muzea, Muzeum Alhambry a Muzeum krásných umění. Za zmínku stojí rovněž vynikající akustika nádvoří, které je v současnosti využíváno pro symfonické koncerty v rámci hudebního a tanečního festivalu Granada.⁶⁸

Obrázek 3.7: Alhambra – Palác Carlose V.

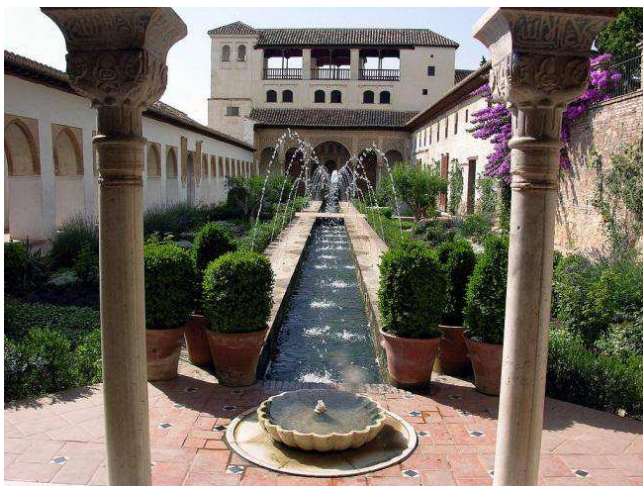

Zdroj: www.spaincenter.org

Palác a zahrady Generalife byly zapsány na seznam světového dědictví 2. listopadu 1984 stejně jako Alhambra. Komplex Generalife ležící na Slunečním kopci (Cerro del Sol) byl využíván násridovskými panovníky k rekreaci a odpočinku. Ačkoliv se nachází v těsné blízkosti Alhambry, jedná se o dva nezávislé celky. Pravděpodobně byl vystavěn v letech 1314-1325 za vlády Ismaila I. Podle svého projektu měl Generalife plnit několik funkcí – rekreační, pěstování zemědělských plodin a květin, chov zvířectva a oboru pro zvěř. Byl zcela uzavřený a oddělený od Alhambry. V 19. století byl rozšířen o další zahrady. Jeho posledním vlastníkem byl do roku 1925 markýz Campotéjar, poté se stal majetkem státu. Na rozdíl od Alhambry je Generalife vystavěn v jednoduchém a strohém stylu, bez přehnaných dekorací.

⁶⁸ Tamtéž.

Obrázek 3.8: Zahrady Generalife

Zdroj: wikipedia.org

Komplex Alhambry je zajisté nejvýznamnější a turisty nejnavštěvovanější památkou Granady, ale rozhodně bychom neměli vynechat ani návštěvu staré muslimské čtvrti Albaicín, zapsané na Seznam světového dědictví o deset let později. Albaicín začal být osídlován již na počátku 10. století, ale muslimské osídlení je zaznamenáno až od 11. století. Čtvrť leží na kopci přímo naproti Alhambry. Je výjimečná díky muslimské architektuře a pro uspořádání svých ulic připomínající labyrint. Těžko bychom zde našli ulici ve tvaru přímky.

Obrázek 3.9: Albaicín

Zdroj: www.alhambragranada.org

Albaicín se dělí na horní a dolní část. Hlavními ulicemi dolní části jsou calle Elvira, vedoucí na náměstí Plaza Nueva, a calle Calderería, pro kterou jsou typické čajovny a obchůdky

s maurskými řemeslnými produkty. V horní části čtvrti najdeme nejtypičtější a nejtradičnější albaicínské ulice a náměstí. Hlavními náměstími jsou zde Plaza Larga, Plaza de San Nicolás a Plaza de San Miguel Bajo. Velké náměstí (Plaza Larga) je srdcem Albaicínu a místo setkávání místních obyvatel. V ulicích okolo náměstí najdeme autentické albaicínské bary a hospody. V jednom z rohů náměstí se nachází Váhová brána (Puerta de las Pesas) pocházející z 11. století, která je součástí hradeb bývalé pevnosti. Projdeme-li bránou, dostaneme se na náměstí sv. Mikuláše (Plaza de San Nicolás). Terasa tohoto náměstí nabízí návštěvníkům nejznámější vyhlídku na pohoří Sierra Nevada, Alhambru a Generalife. Na náměstí se také nachází jeden z nejstarších kostelů Granady, na jehož místě dříve stála mešita. Poslední ze tří zmíněných náměstí, Plaza de San Miguel Bajo, se nachází v blízkosti kláštera sv. královny Isabely. Je to ideální místo k odpočinku, obklopené bary a terasami. Součástí tohoto náměstí je kostel sv. Michala, také postaven na místě bývalé mešity.⁶⁹

Obrázek 3.10: Ulice Albaicínu

Zdroj: www.laproximaparada.com

⁶⁹ Tamtéž.

3.4 Analýza cestovního ruchu

3.4.1 Cestovní ruch Andalusie

V rámci sektoru služeb zaujímá přední místo cestovní ruch, který představuje pro andaluské hospodářství nejproduktivnější oblast. Ročně zavítá do Andalusie více než 20 milionů návštěvníků a příjmy z cestovního ruchu dosahují částky 19 000 milionů eur. Andalusie je autonomní oblastí nejvíce navštěvovanou domácími turisty a jednou z prvních nejnavštěvovanějších turisty zahraničními.⁷⁰ Následující tabulka zachycuje návštěvnost Andalusie domácími a zahraničními turisty v letech 2010-2014.

Tabulka 3.1: Vývoj návštěvnosti Andalusie v letech 2010-2014

Rok	Domácí turisté	Zahraniční turisté	Celkem
2010	13 852 974	7 440 994	21 293 968
2011	14 020 064	7 764 948	21 785 012
2012	14 045 952	7 528 917	21 574 869
2013	14 583 283	7 887 720	22 471 003
2014	15 526 922	8 498 724	24 025 646

Zdroj: Junta de Andalucía, Instituto de Estadística y Cartografía, vlastní zpracování

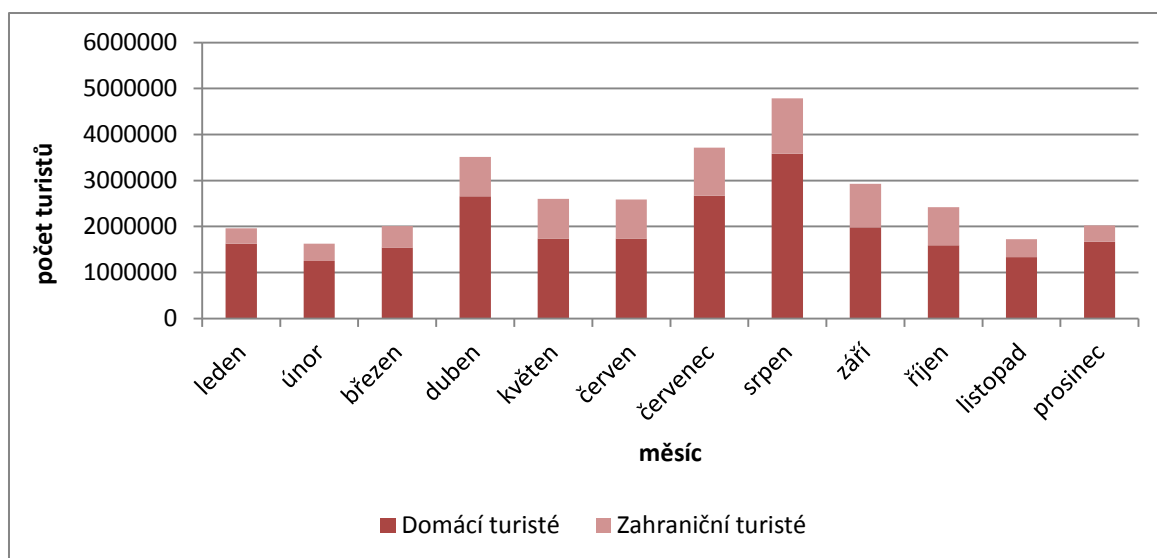
Z údajů je zřejmé, že návštěvnost Andalusie ze strany domácích i zahraničních turistů postupně rostla. Celkově počet turistů zaznamenal v roce 2014 růst oproti roku 2011 o necelé tři miliony. Co se týče zahraničních turistů, nejčastěji cestují do Andalusie Britové, Němci a Francouzi.

Výdaje zahraničních turistů měly Andalusii od roku 2010 rostoucí tendenci. Zatímco v roce 2010 činily 7 833 milionů Eur, v roce 2014 se vyšplhaly na 9 336 milionů Eur. Andalusie v tomto ohledu zaujímá čtvrté místo. Vyšší výdaje zahraničních turistů vykazují Katalánsko, Baleárské a Kanárské ostrovy.

V průběhu roku návštěvnost Andalusie velmi kolísá v důsledku sezónnosti. Následující graf zobrazuje návštěvnost Andalusie v jednotlivých měsících roku 2014.

Graf 3.1: Sezónní poptávka po Andalusii

⁷⁰ Junta de Andalucía. *Andalucía: Turismo*. [online]. 2017 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/economia/turismo.html>

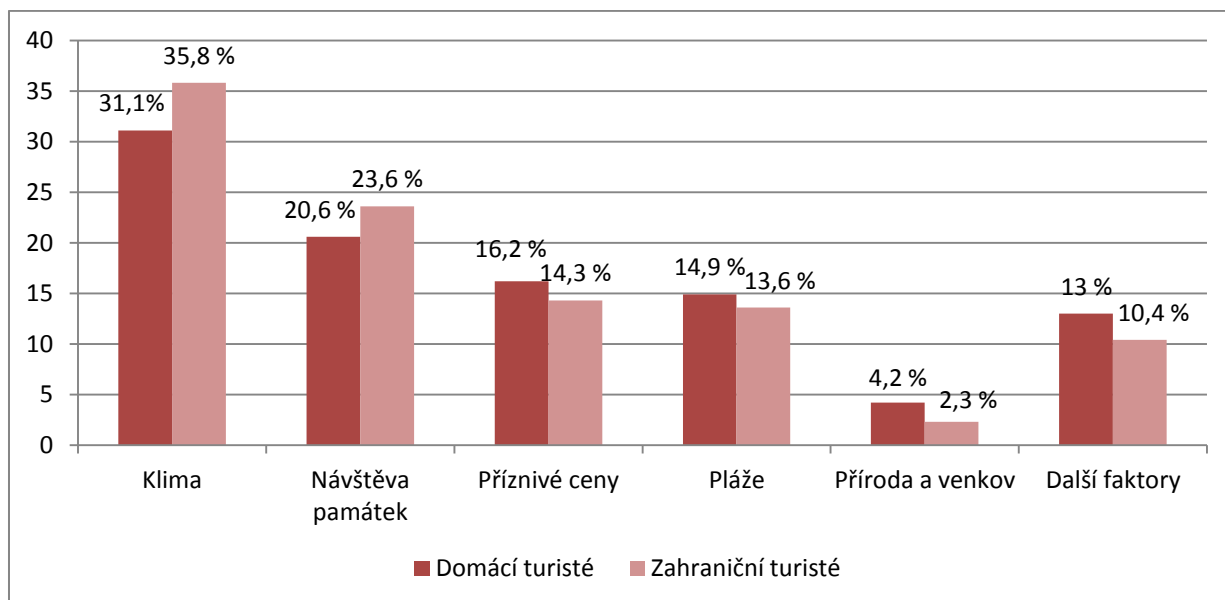

Zdroj: Instituto de Estudios Turísticos - Turespaña, vlastní zpracování

Z grafu je zřejmé, že nejvíce turistů navštěvuje Andalusii v letních měsících, tzn. v červenci a v srpnu a naopak nejméně turistů přijíždí v zimních měsících.

Nejčastějším motivem návštěvy Andalusie je trávení volného času. Následující graf zachycuje hlavní faktory, díky kterým si turisté domáci a zahraniční turisté vybrali jako destinaci ke strávení dovolené právě Andalusii.

Graf 3.2: Hlavní faktory ovlivňující výběr Andalusie jako turistické destinace

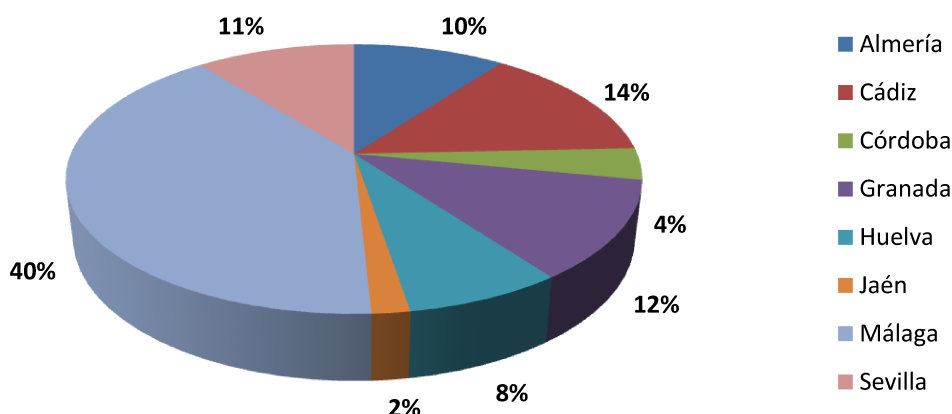

Zdroj: Junta de Andalucía

V případě domácích i zahraničních turistů je hlavním důvodem pro výběr této destinace příznivé klima, na druhém místě je návštěva kulturních památek.

Nejvíce navštěvovanou oblastí Andalusie je provincie Málaga. Druhé a třetí místo zaujímá Granada a Cádiz. Procentuální zastoupení turistů v jednotlivých provinciích autonomní oblasti Andalusie zachycuje následující graf. Jedná se o údaje z roku 2014.

Graf 3.3: Procentuální zastoupení turistů v jednotlivých provinciích Andalusie

Zdroj: Junta de Andalucía, Instituto de Estadística y Cartografía

3.4.2 Cestovní ruch v provincii Granada

Provincie Granada se těší stále větší oblibě turistů. Jejich počet v posledních deseti letech vzrostl o více než půl milionu návštěvníků. Cestovní ruch představuje v této oblasti hlavní odvětví ekonomické činnosti.

Rok 2014 byl pro Granadu v oblasti cestovního ruchu mimořádně úspěšný. Počet hostů v ubytovacích zařízeních dosáhl v tomto roce za celou provincii Granada 2,5 milionu návštěvníků a počet přenocování přesáhl 5 milionů. Oproti předešlému roku došlo ke zvýšení hostů v ubytovacích zařízeních o 5,86 %. V roce 2014 navštívilo provincii nejen více turistů, ale také došlo k prodloužení jejich průměrné délky pobytu. Zahraniční hosté tvoří 42 % z celkového počtu turistů.⁷¹

⁷¹ Turismo Granada Profesionales. *Granada supera en 2014 los 2,5 millones de turistas y los 5 millones de pernoctaciones.* [online]. 2015 [cit. 2016-06-19]. Dostupné z:

Následující tabulka zachycuje vývoj návštěvnosti provincie Granada v letech 2010-2014 domácími a zahraničními turisty a počet přenocování těchto turistů. Je zřejmé, že návštěvnost ze strany domácích i zahraničních turistů má rostoucí charakter. Průměrná délka pobytu činí dva dny.

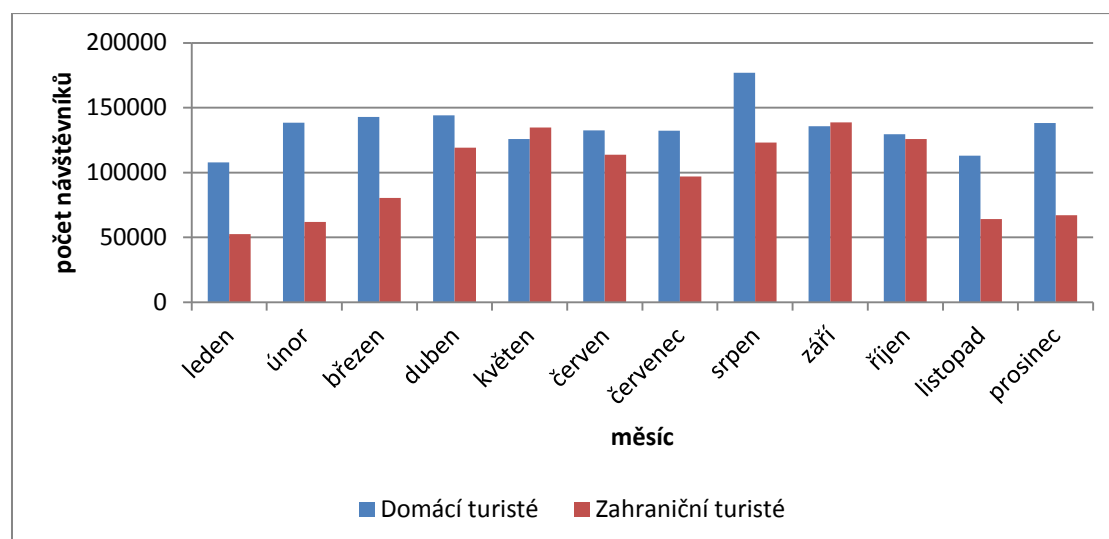
Tabulka 3.2: Vývoj návštěvnosti provincie Granada v letech 2010-2014

Rok	Domácí turisté		Zahraniční turisté		Celkem	
	Počet turistů	Počet přenocování	Počet turistů	Počet přenocování	Počet turistů	Počet přenocování
2010	1 434 918	3 376 370	892 001	1 849 246	2 326 919	5 225 616
2011	1 494 359	3 437 324	1 008 384	2 130 874	2 502 743	5 568 198
2012	1 409 548	3 191 795	1 031 043	2 167 531	2 440 591	5 359 326
2013	1 548 001	3 426 477	1 062 121	2 275 659	2 610 122	5 702 136
2014	1 616 987	3 590 097	1 178 007	2 527 700	2 794 995	6 117 797

Zdroj: Instituto Nacional de Estadística, vlastní zpracování

Jak již bylo uvedeno, provincie Granada je druhou nejnavštěvovanější provincií Andalusie a na její návštěvnosti se podílí zhruba 12 %. Návštěvnost provincie, stejně jako celé Andalusie výrazně ovlivňují sezónní vlivy. V následujícím grafu uvádíme, jak se vyvíjela návštěvnost v jednotlivých měsících roku 2014.

Graf 3.4: Návštěvnost provincie Granada v jednotlivých měsících roku 2014

Zdroj: Instituto Nacional de Estadística, vlastní zpracování

http://profesionales.turgranada.es/datos_turisticos/granada-supera-los-25-millones-de-turistas-y-los-5-millones-de-pernoctaciones-en-un-ano-record/

Na rozdíl od Andalusie jako celku se v provincii Granada nekoncentruje nejvíce návštěvníků pouze v letních měsících. Z grafu je patrné, že návštěvnost ze strany domácích turistů je vysoká i v zimních měsících. Turisté zahraniční preferují návštěvu provincie v jarních a letních měsících.

3.4.3 Vývoj návštěvnosti města Granada

V rámci provincie zamíří každoročně nejvíce turistů přímo do hlavního města Granady, které je proslulé významným kulturním dědictvím. Následující tabulka ukazuje vývoj návštěvnosti města Granady v letech 2010-2014. Zachycuje počet domácích i zahraničních hostů a také počet přenocování v ubytovacích zařízeních.

Tabulka 3.3: Vývoj návštěvnosti města Granada v letech 2010-2014

Rok	Domácí turisté		Zahraniční turisté		Celkem	
	Počet turistů	Počet přenocování	Počet turistů	Počet přenocování	Počet turistů	Počet Přenocování
2010	784 921	1 484 424	689 912	1 203 874	1 474 833	2 688 298
2011	784 291	1 483 167	747 408	1 353 265	1 508 455	2 836 432
2012	732 645	1 365 989	759 828	1 331 762	1 492 471	2 697 751
2013	822 578	1 544 587	758 218	1 358 447	1 580 796	2 903 034
2014	865 336	1 636 357	832 163	1 517 681	1 697 499	3 154 038

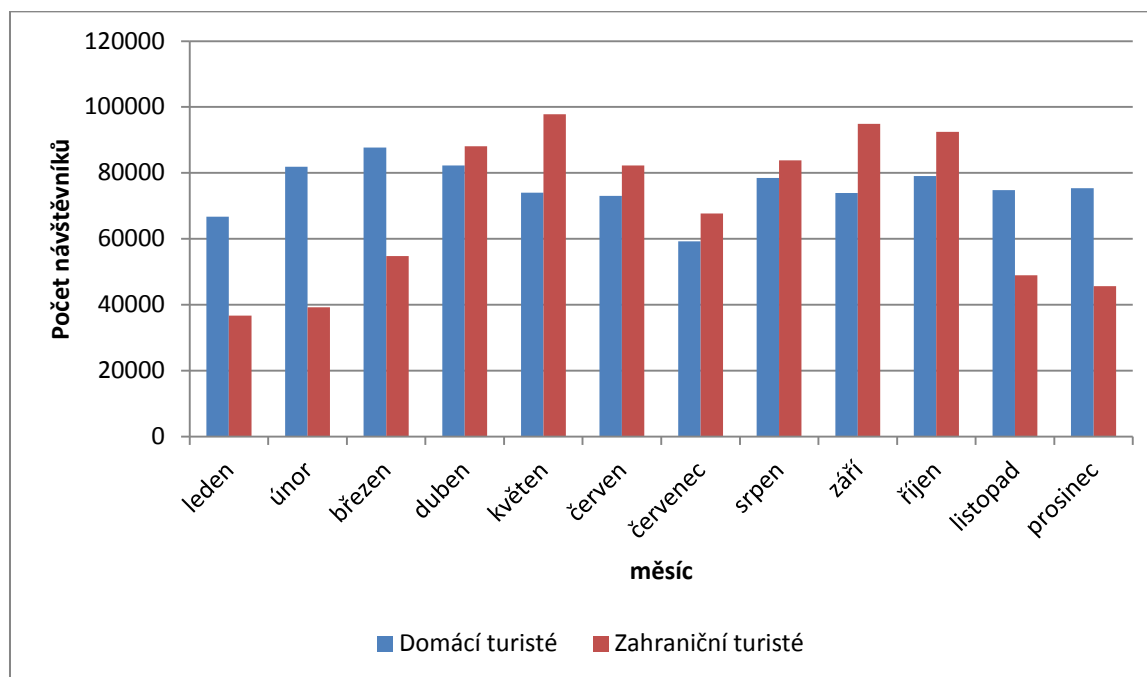
Zdroj: Instituto Nacional de Estadística, vlastní zpracování

Z tabulky je patrná rostoucí tendence návštěvnosti města ze strany domácích i zahraničních turistů. Co se týče procentuálního zastoupení těchto dvou skupin, jedná se ve sledovaných letech převážně o turisty domácí. Rozdíl zde však není velmi výrazný. Výjimkou je pouze rok 2012, kdy byl zaznamenán větší počet turistů zahraničních.

Důležitým údajem, který má ekonomický dopad, je také počet přenocování turistů. Z tabulky je zřejmé, že turisté v Granadě přenocovali v průměru jednou až dvakrát. V tomto ohledu nedošlo mezi lety 2011-2014 k výrazné změně.

Následující graf zachycuje návštěvnost Granady domácími a zahraničními turisty v jednotlivých měsících roku 2014.

Graf 3.5: Návštěvnost města Granada v jednotlivých měsících roku 2014

Zdroj: Instituto Nacional de Estadística, vlastní zpracování

Z grafu je patrné, že zatímco domácí turisté nejvíce navštěvují město v období od února do dubna, u turistů zahraničních byla zaznamenána nejvyšší návštěvnost na jaře, v letních měsících a na podzim (září, říjen). Je zde tedy zaznamenána shodná sezónní poptávka jako v případě celé provincie.

Rozdíl v návštěvnosti domácích a zahraničních turistů je pravděpodobně dán tím, že domácí turisté preferují v horkém letním období návštěvu přímořských oblastí před návštěvou kulturních památek, které město nabízí. Tyto památky navštěvují více naopak v období zimy nebo na jaře. Naproti tomu, turisté zahraniční obecně navštěvují více Andalusii v letních měsících, případně na podzim, a pobyt u moře si mnozí z nich zpestří návštěvou okolních míst a kulturních památek.

3.5 Komplex Alhambra a Generalife

3.5.1 Správní orgán Alhambry a Generalife a jeho hospodaření

Správní orgán Alhambry a Generalife (Patronato de la Alhambra y el Generalife) je samostatným orgánem, který je pověřený správou těchto památek. Orgán je podřízen Regionální vládě Andalusie (Junta de Andalucía). Mezi jeho kompetence patří ochrana, správa a zachování Alhambry a zahrad Generalife, včetně všech budov a pozemků. Orgán je dále odpovědný za přípravu a plnění plánů zajišťujících uchování a obnovu památek a

koordinaci probíhajících výzkumů. Ředitelkou orgánu byla až do roku 2015 María del Mar Villafranca, poté vedení převzal Reynaldo Fernández Manzano.⁷²

Na období 2007-2020 byl schválen strategický plán určující hlavní cíle, kterých by mělo být dosaženo a opatření k jejich uskutečnění. Strategický plán je rozdělen na 4 hlavní osy:⁷³

- Ochrana: V oblasti ochrany památky je cílem dosáhnout rovnováhy mezi materiální ochranou a jejím funkčním využitím.
- Kulturní krajina: Alhambra je považována za velmi hodnotnou kulturní krajinu, což je potřeba brát v úvahu a řídit se při spravování této památky směrnicemi vydanými v Evropské úmluvě o krajině.
- Udržitelnost: V rámci této osy je kladen důraz na využití památky v oblasti ekonomického a společenského rozvoje při současném zachování jejích kulturních hodnot. Turistické využití památky je hlavním dlouhodobým cílem, pouze však v takové míře, která je slučitelná se zachováním kulturního dědictví.
- Informační a znalostní společnost: V dnešní společnosti založené na komunikaci a výměně znalostí je klíčovým faktorem využití nových technologií, které se také dostávají do středu zájmu vedení komplexu Alhambry a Generalife.

Kromě již zmíněných kompetencí orgánu, patří mezi jeho činnosti rovněž zpracování různých publikací, které jsou přístupné veřejnosti. Mezi tyto publikace se řadí každoroční studie (*Memoria de actividades*) shrnující činnost a projekty realizované v oblastech spolupráce s jinými institucemi, správy památky, služeb veřejnosti, nových technologií, zachování a ochrany, výzkumu a vývoje atd. Dále jsou každoročně publikovány statistiky ohledně návštěvnosti památky, ze kterých jsme čerpali pro zpracování následující podkapitoly. Z těchto statistik je zřejmé, že návštěvnost památky za posledních několik let výrazně vzrostla.

Správní orgán Alhambry a Generalife hospodaří s rozpočtem, který se každoročně pohybuje okolo 25 milionů eur. Kromě příjmů z běžné činnosti, které tvoří největší část celkových příjmů, hospodaří správní orgán také s dotacemi a mimořádnými příjmy. Největší část prostředků na straně výdajů je určena na mzdy zaměstnanců (zhruba 40 %), dále jsou

⁷² La Alhambra y El Generalife. *Información corporativa*. [online]. 2017 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.alhambra-patronato.es/index.php/Informacion-corporativa/15+M52087573ab0/0/>

⁷³ La Alhambra y El Generalife. *Plan director 2007-2020*. [online]. 2017 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.alhambra-patronato.es/index.php/Plan-Director-2007-2020/803/0>

prostředky vynakládány na restaurování památek v rámci komplexu a další investice týkající se například výzkumu nebo nových technologií.⁷⁴

3.5.2 Návštěvnost komplexu Alhambra a Generalife

Památkový komplex Alhambra a Generalife je již několik let nejnavštěvovanější památkou celého Španělska a dokonce jednou z nejnavštěvovanějších památek Evropy.⁷⁵ V této podkapitole se budeme zabývat vývojem návštěvnosti památky od roku 2010 do roku 2014. V každém sledovaném roce zhodnotíme nejen celkovou návštěvnost, ale budeme se věnovat také struktuře návštěvníků z hlediska typologie a původu, a vývoji návštěvnosti v jednotlivých měsících.

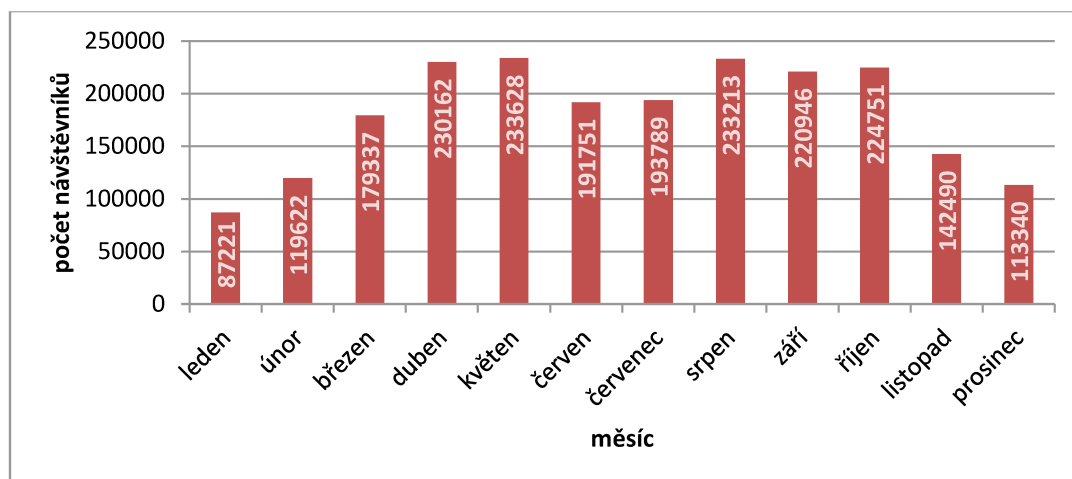
Rok 2010 byl z hlediska návštěvnosti oproti dvěma předcházejícím létům, kdy se projevila ekonomická krize, o něco příznivější. Tehdejší ředitelka správního orgánu Alhambry a Generalife María del Mar Villafranca konstatovala, že se v tomto roce podařilo překonat nepříznivou tendenci minulých let a Alhambra je i nadále největším turistickým lákadlem města Granada. Z bilance návštěvníků za tento rok je rovněž zřejmé, že došlo k růstu návštěvnosti muzeí a expozic, které jsou v Alhambře kromě standardní prohlídky k vidění.

V roce 2010 navštívilo památku celkem 2 170 250 návštěvníků, což je téměř o 5 % více než v roce předcházejícím. Nejvyšší návštěvnost byla zaznamenána v měsících květen a srpen, zatímco nejméně návštěvníků zavítalo do Alhambry v lednu. Rozložení návštěvníků v jednotlivých měsících roku 2010 zachycuje následující graf. Z grafu je zřejmé, že návštěvnost je nejvyšší v období jara, koncem léta a na podzim.

⁷⁴ La Alhambra y El Generalife. *Presupuestos*. [online]. 2017 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.alhambra-patronato.es/index.php/Presupuestos-2016/1744+M57d0acf4f16/0/>

⁷⁵ La Alhambra y El Generalife. *Observatorio turístico*. [online]. 2015 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.alhambra-patronato.es/index.php/Observatorio-Turistico/57/0/>

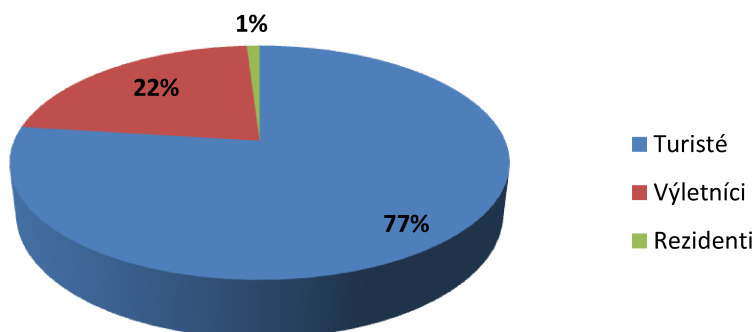
Graf 3.6: Návštěvnost Alhambry a Generalife v jednotlivých měsících roku 2010

Zdroj: La Alhambra y El Generalife, Observatorio turístico, vlastní zpracování

Co se týče struktury návštěvníků, jedná se z velké části o turisty, tzn. návštěvníky, kteří v dané oblasti alespoň jedenkrát přenocovali. Turisté tvořili v roce 2010 zhruba 77 % návštěvníků. Přibližně 22 % návštěvníků tvořili výletníci a zbylé 1 % představují obyvatelé města či provincie. Rozložení návštěvníků znázorňuje následující graf.

Graf 3.7: Struktura návštěvnosti Alhambry a Generalife z hlediska typologie návštěvníků v roce 2010

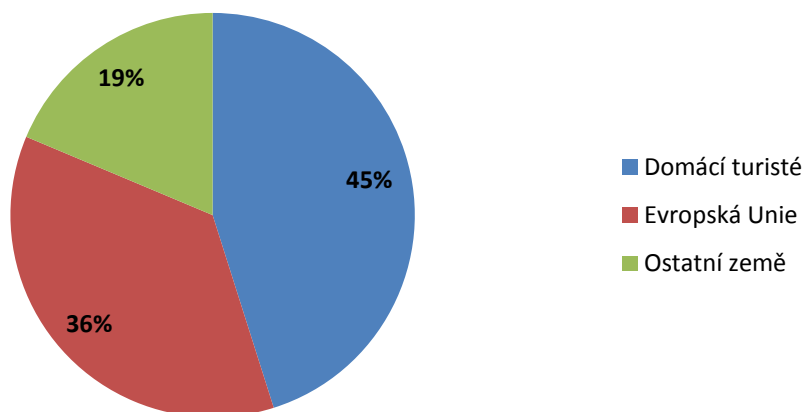
Zdroj: La Alhambra y El Generalife, Observatorio turístico, vlastní zpracování

Vezmeme-li v úvahu počet přenocování, téměř polovina turistů, kteří navštívili Alhambru, přenocovala v Granadě minimálně třikrát. Nejčastějším typem ubytovacího zařízení byly jeden, dvou a tři hvězdičkové hotely, které také zvolila téměř polovina turistů.

Nejčastějšími návštěvníky komplexu Alhambry byli domácí turisté, kteří představovali 45 % z celkového počtu turistů. Na druhé místo se řadí turisté z ostatních evropských zemí,

zejména Německa, Itálie a Francie. Rozložení turistů dle národnosti zachycuje následující graf.

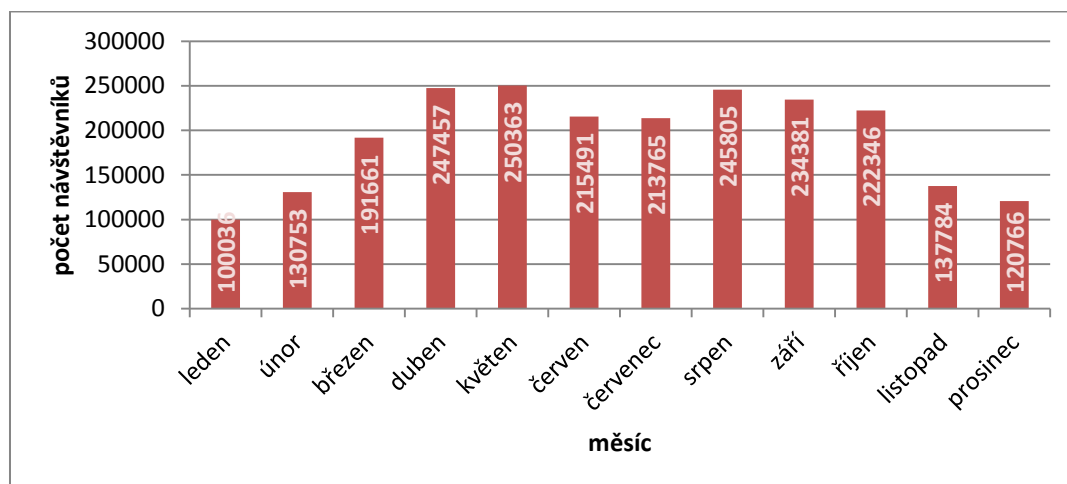
Graf 3.8: Struktura návštěvnosti Alhambry a Generalife z hlediska původu návštěvníků v roce 2010

Zdroj: La Alhambra y El Generalife, Observatorio turístico, vlastní zpracování

Rok 2011 byl z hlediska návštěvnosti také mimořádně příznivý. Oproti předešlému roku byl zaznamenán nárůst o 6,47 % a bylo dosaženo rekordního počtu návštěvníků od roku 2000. Památku navštívilo v tomto roce celkem 2 310 764 návštěvníků. Rozložení návštěvnosti v jednotlivých měsících uvádíme v následujícím grafu.

Graf 3.9: Návštěvnost Alhambry a Generalife v jednotlivých měsících roku 2011

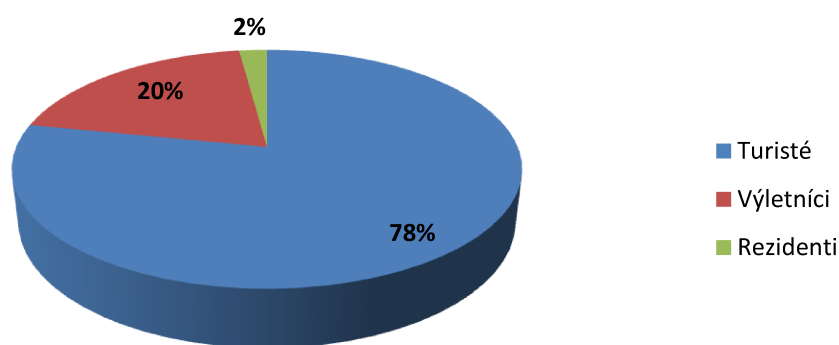

Zdroj: La Alhambra y El Generalife, Observatorio turístico, vlastní zpracování

Z grafu vyplývá, že oproti předchozímu roku intenzita návštěvnosti v jednotlivých měsících nezměnila. Ve všech měsících daného roku vzrostl počet návštěvníků s výjimkou října a listopadu.

Struktura návštěvníků zůstala také na stejné úrovni, jak je patrné z grafu.

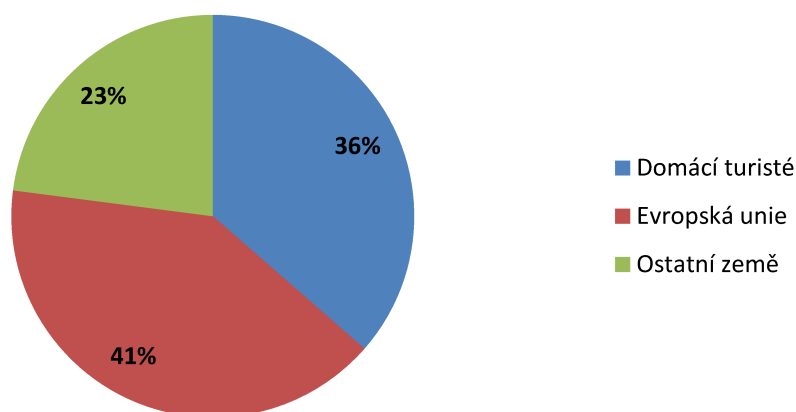
Graf 3.10: Struktura návštěvnosti Alhambry a Generalife z hlediska typologie návštěvníků v roce 2011

Zdroj: La Alhambra y El Generalife, Observatorio turístico, vlastní zpracování

Co se týče původu turistů, na prvním místě jsou na rozdíl od předcházejícího roku turisté pocházející z Evropské Unie. Jejich počet se oproti předešlému roku zvýšil o více než 4 %, zatímco počet turistů domácích poklesl přibližně o 9 %. Nejvíce turistů opět pochází z Německa, Francie a Itálie. Rozložení turistů dle národnosti uvádíme v následujícím grafu.

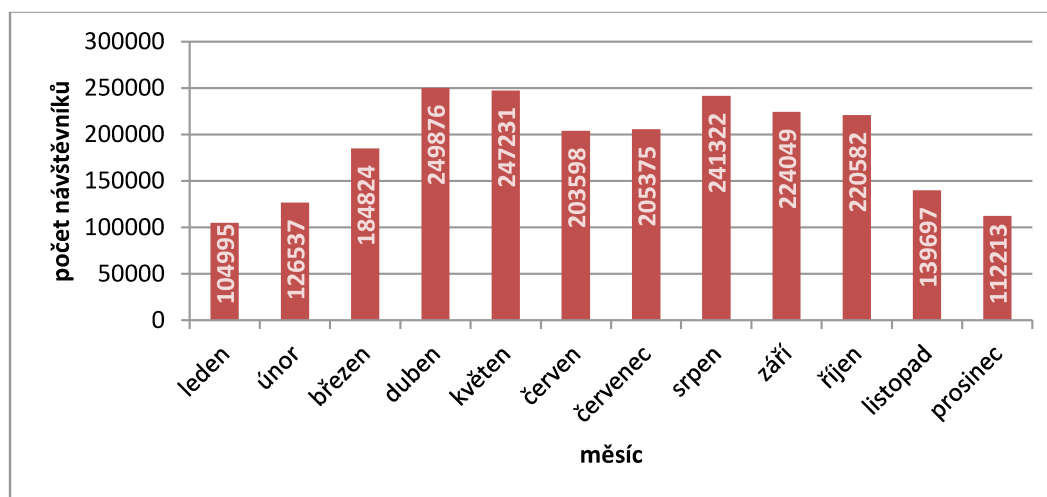
Graf 3.11: Struktura návštěvnosti Alhambry a Generalife z hlediska původu návštěvníků v roce 2011

Zdroj: La Alhambra y El Generalife, Observatorio turístico, vlastní zpracování

V roce 2012 došlo oproti předchozímu roku k mírnému poklesu návštěvnosti památky. Zatímco v předcházejícím roce se počet návštěvníků vyšplhal na 2 310 764, v roce 2012 se tato cifra snížila na 2 260 299, což představuje pokles o 2,18 %. Rozložení návštěvníků v jednotlivých měsících se ani tentokrát nezměnilo, jak je patrné z následujícího grafu.

Graf 3.12: Návštěvnost Alhambry a Generalife v jednotlivých měsících roku 2012

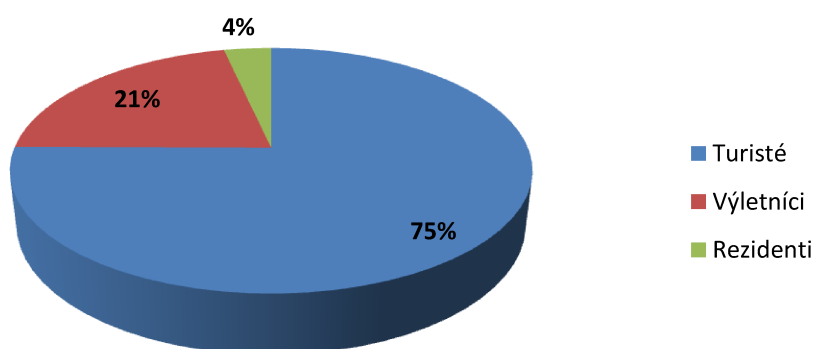

Zdroj: La Alhambra y El Generalife, Observatorio turístico, vlastní zpracování

Ve všech měsících roku 2012 klesl počet návštěvníků oproti předcházejícímu roku s výjimkou ledna, dubna a listopadu.

Co se týče struktury návštěvníků, došlo k mírnému úbytku turistů a naopak k růstu návštěvnosti ze strany rezidentů. Změny jsou patrné v následujícím grafu.

Graf 3.13: Struktura návštěvnosti Alhambry a Generalife z hlediska typologie návštěvníků v roce 2012

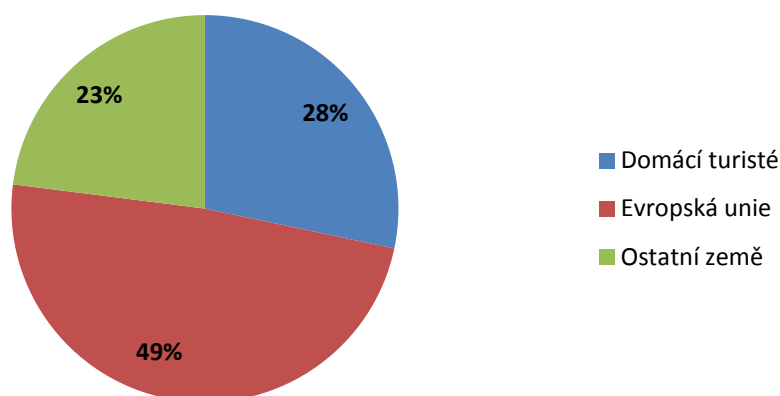

Zdroj: La Alhambra y El Generalife, Observatorio turístico, vlastní zpracování

Oproti roku 2010 byl rovněž zaznamenán pokles počtu přenocování ze strany turistů. Zatímco v roce 2010 více než polovina turistů přenocovala ve městě v průměru třikrát, v roce 2012 zde strávilo obdobný počet nocí pouze 30 % turistů.

Vzhledem k původu návštěvníků, v roce 2012 opět došlo k růstu návštěvníků ze zemí Evropské Unie, a to zhruba o 8 % oproti roku 2011, a taktéž o 8 % poklesl počet turistů domácích. Následující graf zachycuje strukturu návštěvníků z hlediska původu.

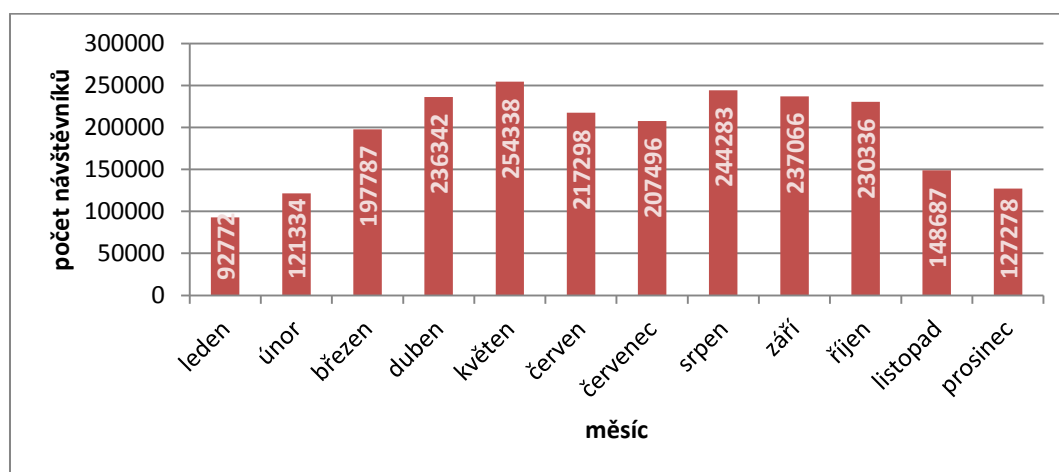
Graf 3.14: Struktura návštěvnosti Alhambry a Generalife z hlediska původu návštěvníků v roce 2012

Zdroj: La Alhambra y El Generalife, Observatorio turístico, vlastní zpracování

V roce 2013 byl opět zaznamenán růst návštěvnosti památky. Oproti předcházejícímu roku se návštěvnost zvýšila o 2,42 %. V tomto roce do Alhambry zavítalo celkem 2 315 017 turistů. Jejich rozložení v jednotlivých měsících zachycuje následující graf.

Graf 3.15: Návštěvnost Alhambry a Generalife v jednotlivých měsících roku 2013

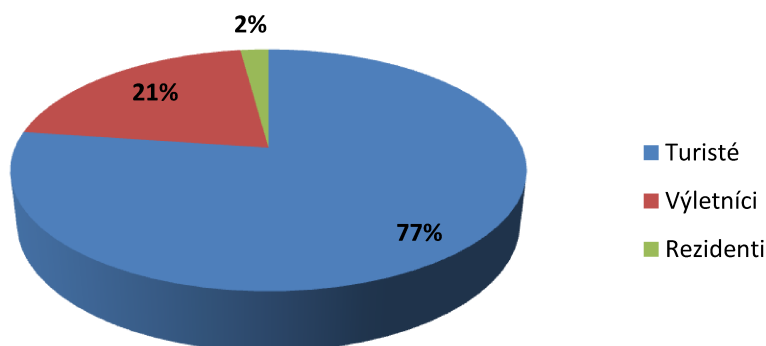

Zdroj: La Alhambra y El Generalife, Observatorio turístico, vlastní zpracování

Stejně jako v předcházejících letech byla nejvyšší návštěvnost zaznamenána v měsících duben, květen, srpen, září a říjen. S výjimkou ledna, února a dubna došlo ve všech měsících k růstu počtu návštěvníků. Návštěvnost výrazně vzrostla zejména v březnu, listopadu a prosinci.

Struktura návštěvníků zůstává v roce 2013 obdobná jako v roce předchozím. Došlo k mírnému růstu návštěvnosti ze strany turistů a naopak k poklesu návštěvnosti ze strany rezidentů, což je zachyceno v následujícím grafu.

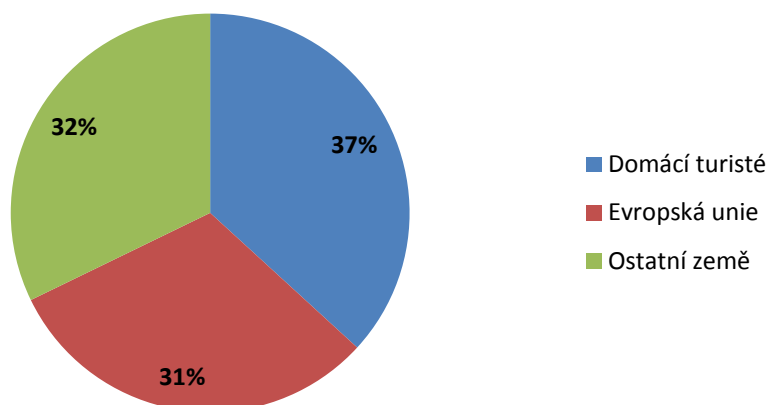
Graf 3.16: Struktura návštěvnosti Alhambry a Generalife z hlediska typologie návštěvníků v roce 2013

Zdroj: La Alhambra y El Generalife, Observatorio turístico, vlastní zpracování

Rok 2013 byl oproti těm předcházejícím mimořádně úspěšný, co se týče návštěvnosti domácích turistů. Zatímco v roce 2012 tvořili tito návštěvníci pouze 28 % z celkového počtu turistů, v roce 2013 se podílí na celkové návštěvnosti necelými 37 %. Podíl návštěvníků ze zemí Evropské unie se naopak snížil ze 49 % v minulém roce na 31 %. Struktura návštěvníků z hlediska původu je zobrazena v následujícím grafu.

Graf 3.17: Struktura návštěvnosti Alhambry a Generalife z hlediska původu návštěvníků v roce 2013

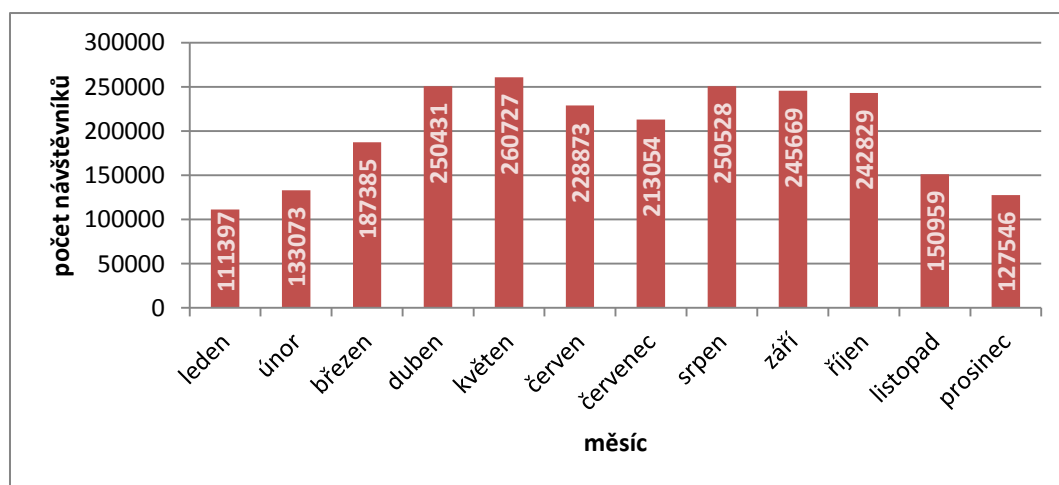

Zdroj: La Alhambra y El Generalife, Observatorio turístico, vlastní zpracování

V roce 2014 návštěvnost arabské pevnosti opět vzrostla. Památku v tomto roce navštívilo celkem 2 402 473 návštěvníků, což představuje nárůst o 3,78 % oproti roku 2013. V tomto roce byl opět zaznamenán rekordní počet návštěvníků.

Rozložení návštěvníků v jednotlivých měsících se ani tentokrát příliš nezměnilo, ale byl zaznamenán rekordní růst návštěvníků v lednu a únoru, kdy je návštěvnost ve srovnání s ostatními měsíci nejvyšší. V následujícím grafu je zachyceno rozložení návštěvníků v průběhu roku 2014. Nejvyšší návštěvnosti bylo dosaženo stejně jako v předchozích letech na jaře, v srpnu a na podzim, ale na rozdíl od minulých let, jsou v roce 2014 méně patrné sezónní výkyvy.

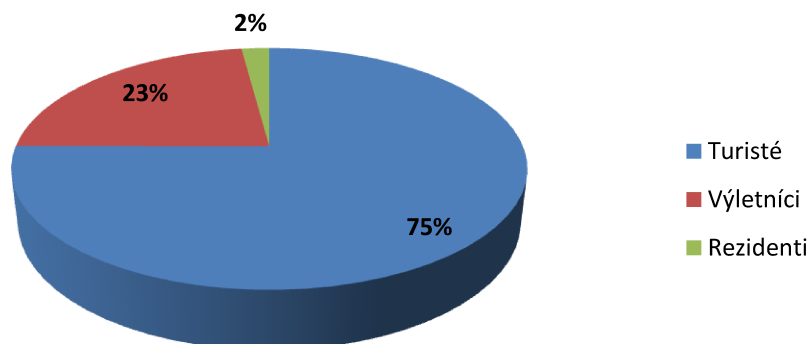
Graf 3.18: Návštěvnost Alhambry a Generalife v jednotlivých měsících roku 2014

Zdroj: La Alhambra y El Generalife, Observatorio turístico, vlastní zpracování

Ve struktuře návštěvníků nedošlo v roce 2014 k výrazné změně, jak ukazuje následující graf. Oproti roku 2013 došlo k mírnému poklesu podílu turistů a naopak ke zvýšení podílu výletníků na celkové návštěvnosti.

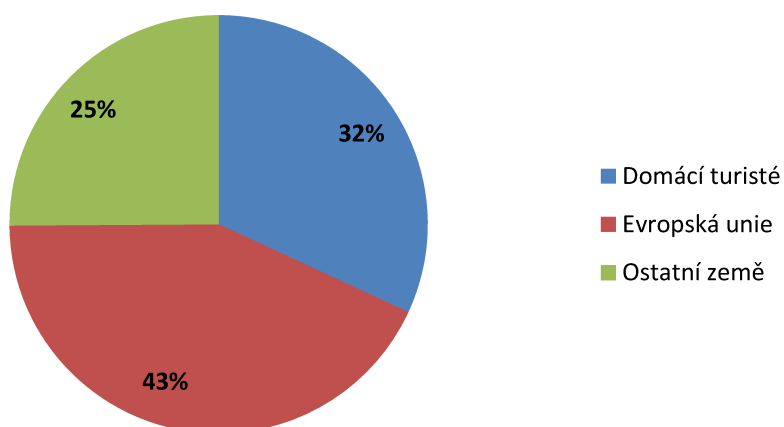
Graf 3.19: Struktura návštěvnosti Alhambry a Generalife z hlediska typologie návštěvníků v roce 2014

Zdroj: La Alhambra y El Generalife, Observatorio turístico, vlastní zpracování

Co se týče původu návštěvníků, podíl domácích návštěvníků ve srovnání s minulým rokem poklesl a vrací na svou obvyklou úroveň. Podíl návštěvníků pocházejících ze zemí Evropské unie naopak vzrostl a dosáhl v tomto roce 43 % z celkové návštěvnosti. Mezi nejčastější zahraniční turisty patří i nadále turisté z Německa a z Francie. Strukturu návštěvníků dle původu uvádí následující graf.

Graf 3.20: Struktura návštěvnosti Alhambry a Generalife z hlediska původu návštěvníků v roce 2014

Zdroj: La Alhambra y El Generalife, Observatorio turístico, vlastní zpracování

4 Zhodnocení vlivu vybrané památky UNESCO na cestovní ruch Granady

V poslední kapitole této práce zhodnotíme, jak se v průběhu sledovaných let podílel komplex Alhambra a Generalife na cestovním ruchu nejen města Granada, ale i provincie a celé autonomní oblasti Andalusie. Zaměříme se jednak na ukazatel návštěvnosti, který jsme v předchozí kapitole podrobně analyzovali, a dále se pokusíme na základě dalších zjištěných údajů zhodnotit celkový dopad, jaký má vybraná památka na město Granada a kvalitu života v něm. Tato kapitola je rozdělena do tří dílčích podkapitol. V první z nich se zaměříme pouze na zhodnocení návštěvnosti komplexu Alhambra a Generalife v průběhu let, které jsme v předchozí kapitole zvlášť analyzovali. Ve druhé podkapitole budeme hodnotit, jak se vybraná památka v jednotlivých letech podílela na cestovním ruchu města, provincie a celé autonomní oblasti. V poslední podkapitole shrneme celkový ekonomický dopad památky na město a zmíníme mimo cestovní ruch i další oblasti, které pozitivně ovlivňuje.

4.1 Zhodnocení návštěvnosti komplexu Alhambra a Generalife

Z analýzy návštěvnosti komplexu Alhambra a Generalife v jednotlivých letech je zřejmá rostoucí tendence počtu návštěvníků. Kromě roku 2012, kdy došlo mírnému poklesu návštěvnosti, byl ve všech letech zaznamenán růst a v posledním sledovaném roce bylo dosaženo rekordního počtu návštěvníků. Největší podíl návštěvníků tvoří ve všech sledovaných letech turisté, tzn., návštěvníci, kteří v dané oblasti alespoň jednou přenocovali. Tito návštěvníci představují 75-78 % z celkového počtu návštěvníků. Výletníci (tzn., návštěvníci, kteří v Granadě nepřenocovali) představují pouze 20-23 % z celkové návštěvnosti. Nejméně se na celkové návštěvnosti podílí rezidenti, tzn., obyvatelé Granady. V následující tabulce je uveden počet návštěvníků v jednotlivých letech včetně rozdělení na jednotlivé typy návštěvníků (turisté, výletníci, rezidenti). Kategorie turistů je v posledních dvou sledovaných letech rozdělena na turisty, kteří přenocovali přímo v Granadě a turisty, sice nepřenocovali v hlavním městě, ale v rámci provincie ano. Tyto údaje byly dostupné pouze za poslední dva sledované roky, proto je v roce 2011 a 2012 neuvádíme. Za rok 2010 nebyly k dispozici přesná data ohledně typologie turistů, a proto uvádíme v tabulce pouze celkový počet návštěvníků v tomto roce.

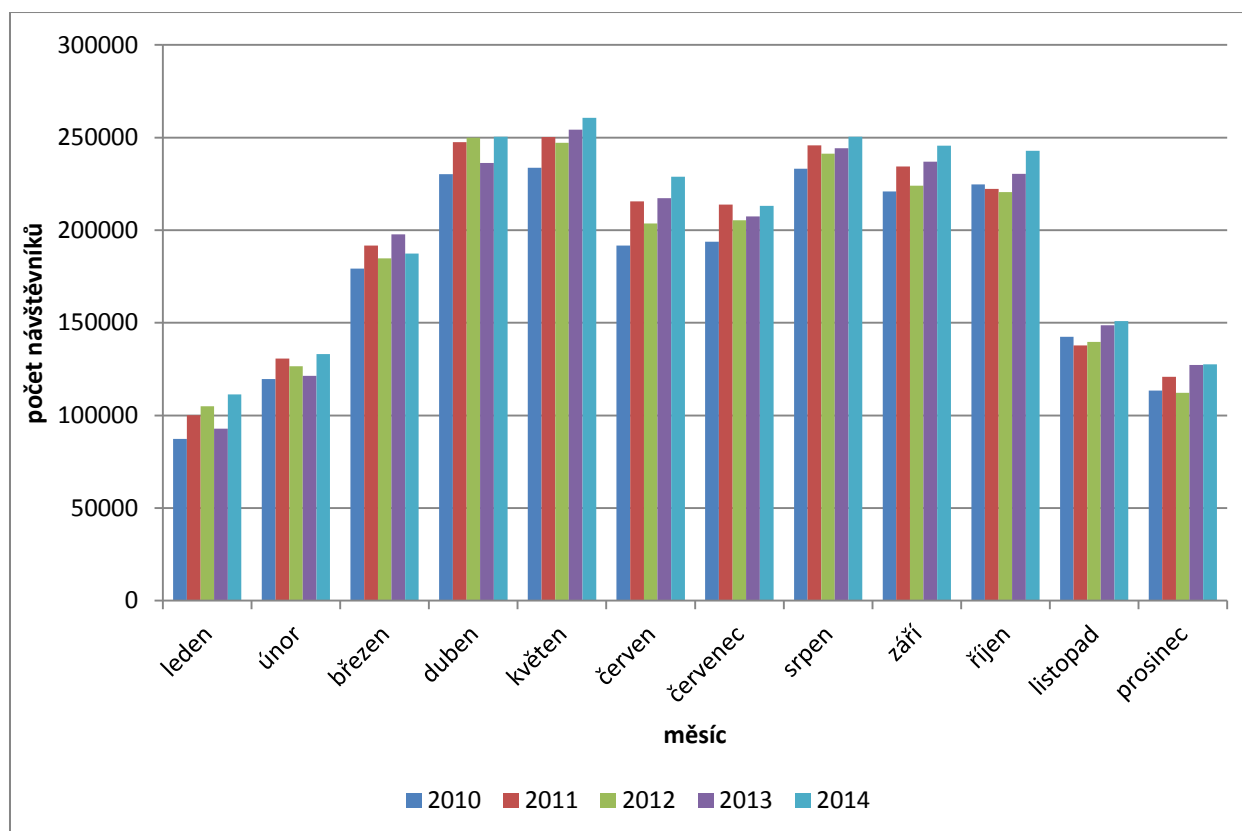
Tabulka 4.1: Vývoj návštěvnosti komplexu Alhambra a Generalife v letech 2010-2014

Rok	Turisté		Výletníci	Rezidenti	Celkem
	Přenocování v hl. městě	Přenocování v provincii			
2010					2 170 250
2011	1 807 322		462 569	40 873	2 310 764
2012	1 698 143		483 082	79 074	2 260 299
2013	1 736 363	51 565	479 557	47 532	2 315 017
2014	1 770 260	45 887	554 010	32 316	2 402 473

Zdroj: La Alhambra y El Generalife, Observatorio turístico, vlastní zpracování

Návštěvnost Alhambry je velmi ovlivněna sezónností. Rozložení návštěvníků v jednotlivých měsících se ve všech sledovaných letech vyvíjelo obdobně. Nejvyšší návštěvnost byla zaznamenána v měsících duben, květen, srpen, září a říjen, zatímco nejméně turistů památku navštěvovalo v prosinci, únoru a lednu. Pro lepší orientaci zde uvádíme graf, který zachycuje rozložení návštěvníků v jednotlivých měsících ve všech sledovaných letech.

Graf 4.1: Návštěvnost Alhambry a Generalife v jednotlivých měsících let 2010-2014

Zdroj: La Alhambra y El Generalife, Observatorio turístico, vlastní zpracování

Struktura návštěvníků z hlediska jejich původu se v jednotlivých letech lišila. V letech 2010 a 2013 jsme zaznamenali převahu turistů domácích, zatímco v ostatních sledovaných letech na návštěvnosti nejvíce podíleli zahraniční turisté pocházející ze zemí Evropské unie. Zastoupení ostatních zahraničních turistů činilo ve všech sledovaných letech mezi 20-30 % z celkové návštěvnosti. Nejvíce zahraničních návštěvníků v rámci Evropské unie pocházelo z Německa a Francie, z ostatních zemí se jednalo především o turisty ze Spojeného království a Japonska.

V rámci každoročních studií vývoje návštěvnosti věnoval správní orgán Alhambry a Generalife pozornost rovněž kvalitativnímu profilu návštěvníků. Památku nejvíce navštěvují lidé mezi 36-50 lety. Bylo zjištěno, že 80 % návštěvníků má vysokoškolské vzdělání.⁷⁶

Dalším zkoumaným parametrem, který má velký význam z hlediska vývoje návštěvnosti, je spokojenost návštěvníků a počet reklamací. V tomto ohledu došlo v průběhu sledovaných let k výraznému zlepšení. Téměř všichni dotázaní návštěvníci uvádí, že byli s prohlídkou spokojeni, polovina z nich dokonce uvedla, že byli velmi spokojeni. Mezi faktory, které nejvíce ovlivňují spokojenost návštěvníků, patří čistota komplexu, zachovalost památek, údržba zahrad a délka prohlídky. V roce 2014 bylo na stupnici 1-5⁷⁷ dosaženo celkové úrovně spokojenosti 4,5, což je velmi dobrý výsledek. Většina dotázaných návštěvníků uvedla, že by památku v budoucnu navštívila znovu.⁷⁸

Správní orgán Alhambry a Generalife sleduje vývoj počtu reklamací návštěvníků od roku 2008. Od roku 2008 do roku 2010 došlo k výraznému snížení počtu reklamací a tato tendence pokračuje až do roku 2014. Klesající trend byl narušen pouze v roce 2012, kdy se počet reklamací zvýšil z důvodu technických problémů. Podle statistiky v roce 2014 pouze 0,035 % návštěvníků uskutečnilo některý typ reklamace. V následujícím grafu uvádíme vývoj počtu reklamací v letech od roku 2008 do roku 2014.⁷⁹

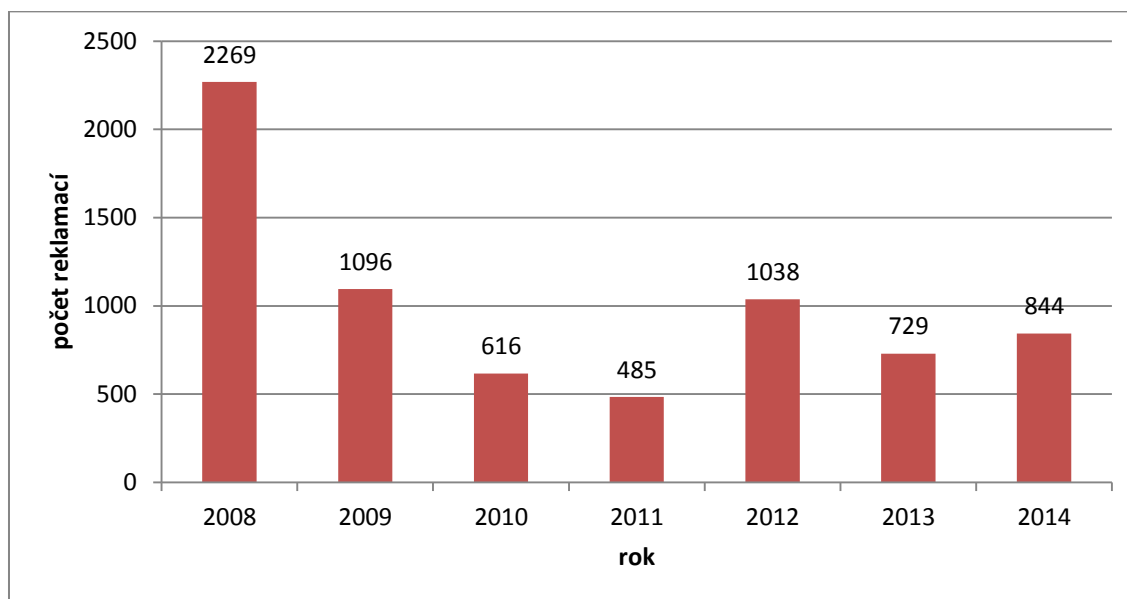
⁷⁶ La Alhambra y El Generalife. *Observatorio turístico*. [online]. 2015 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.alhambra-patronato.es/index.php/Observatorio-Turistico/57/0/>

⁷⁷ 5 = nejvyšší hodnocení

⁷⁸ Tamtéž.

⁷⁹ Tamtéž.

Graf 4.2: Vývoj počtu reklamací návštěvníků Alhambry a Generalife v letech 2008-2014

Zdroj: La Alhambra y El Generalife, Observatorio turístico, vlastní zpracování

V předchozích kapitolách již bylo zmíněno, že Alhambra je nejznámější a nejnavštěvovanější památkou Granady, nikoliv však jedinou atraktivitou města. V této souvislosti považujeme za nutné zmínit, že většina turistů, kteří absolvovali prohlídku Alhambry, navštívili také další významné památky města, zejména arabskou čtvrť Albaicín, historické centrum města a katedrálu. Co se týče turismu jednotlivců, v roce 2014 uvedlo 75 % dotázaných turistů, že kromě Alhambry navštívili také historické centrum Granady a Albaicín. 62 % z nich bylo také na prohlídce katedrály. U skupinového turismu jsou tato čísla nižší, 60 % navštívilo historické centrum města a 52 % Albaicín a katedrálu. Průzkum jednotlivců uvádí, že 90 % turistů, kteří byli na prohlídce Alhambry, navštívili také jiné památky města, u skupinového turismu se jedná o 80 % turistů.⁸⁰

Na závěr této podkapitoly je ještě potřeba zmínit, že kromě klasických prohlídek, kterým jsme v této analýze věnovali pozornost, Alhambra nabízí ještě další možnosti kulturního vyžití, kterými jsou Muzeum Alhambry, Muzeum výtvarných umění, stálé a dočasné expozice. Každoročně se v komplexu Alhambry koná také Mezinárodní festival hudby a tance a další kulturní události. Tato kulturní nabídka se také výrazně podílí na návštěvnosti Alhambry i celého města.

⁸⁰ Tamtéž.

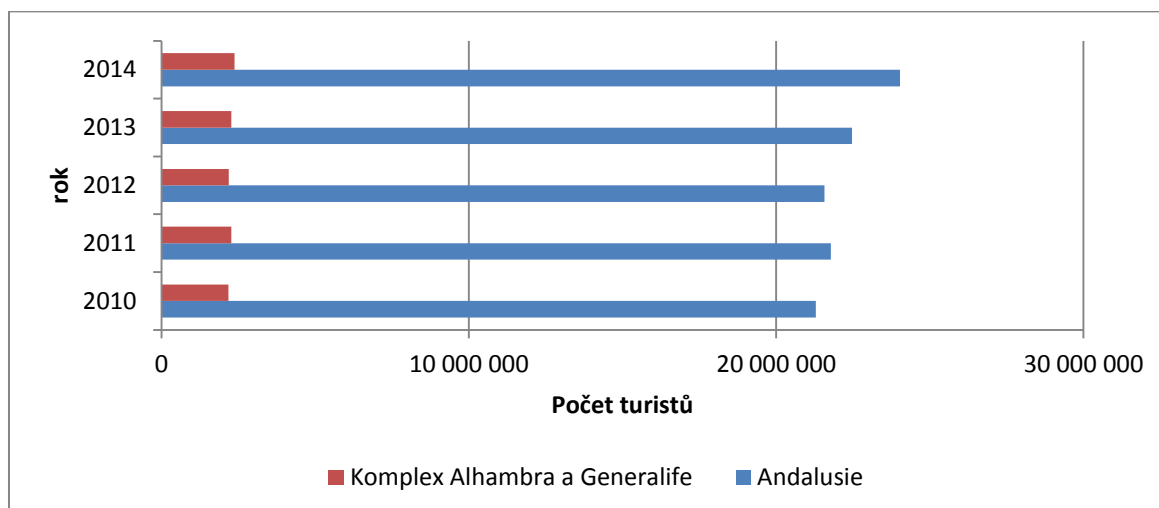
4.2 Podíl komplexu Alhambra a Generalife na cestovním ruchu

Na základě zjištěných údajů, jsme dospěli k závěru, že komplex Alhambra a Generalife se významně podílí na cestovním ruchu města Granada, provincie i celé Andalusie. V souvislosti s analýzou návštěvnosti jsme odhadli, jaký podíl tvoří návštěvníci památky na cestovním ruchu jednotlivých oblastí. Při tomto srovnání jsme brali v úvahu návštěvníky, kteří v Andalusii, provincii či městě alespoň jedenkrát přenocovali, tzn. turisty, nikoliv výletníky.

Jak jsme již uváděli, komplex Alhambry a Generalife je nejnavštěvovanější kulturní památkou celého Španělska. Vzhledem ke svému významu a celosvětové popularitě není účast této památky na cestovním ruchu autonomní oblasti Andalusie zanedbatelná. Ročně do Andalusie zamíří více než 20 milionů návštěvníků, z nichž přes 2 miliony navštíví komplex Alhambra a Generalife, tzn. zhruba 10 %. Vezmeme-li v úvahu velikost tohoto území a množství turistických destinací a kulturních památek, které se zde nachází, jedná se o skutečně vysoké procento. Andalusie je proslulá nejen svým klimatem a plážemi, ale také kulturními památkami, které jsou podle statistik jedním z hlavních důvodů návštěvy této oblasti a to jak strany zahraničních, tak i domácích turistů. Komplex Alhambra a Generalife není zdaleka jedinou andaluskou památkou zapsanou na Seznam světového dědictví UNESCO. Mezi nejnavštěvovanějšími můžeme zmínit například katedrálu nebo Alcázar v Seville, kam ročně zamíří více než jeden milion návštěvníků. Přestože se tyto památky nevyrovnají svou návštěvností Alhambře, také se významně podílejí na kulturním cestovním ruchu Andalusie. Kromě památek UNESCO se na kulturním cestovním ruchu Andalusie významně podílí také středověká mešita v Córdobě, Museo Picasso v Málaze a další památky. Lze konstatovat, že kulturní cestovní ruch má v rámci cestovního ruchu Andalusie dominantní postavení. Podle statistik splnilo kulturní prostředí Andalusie očekávání více než 80 % turistů a mnozí z nich se do této destinace stále vrací.

Následující graf zachycuje, jak se návštěvníci komplexu Alhambry a Generalife v letech 2010-2014 podíleli na celkové návštěvnosti Andalusie.

Graf 4.3: Podíl komplexu Alhambra a Generalife na cestovním ruchu Andalusie

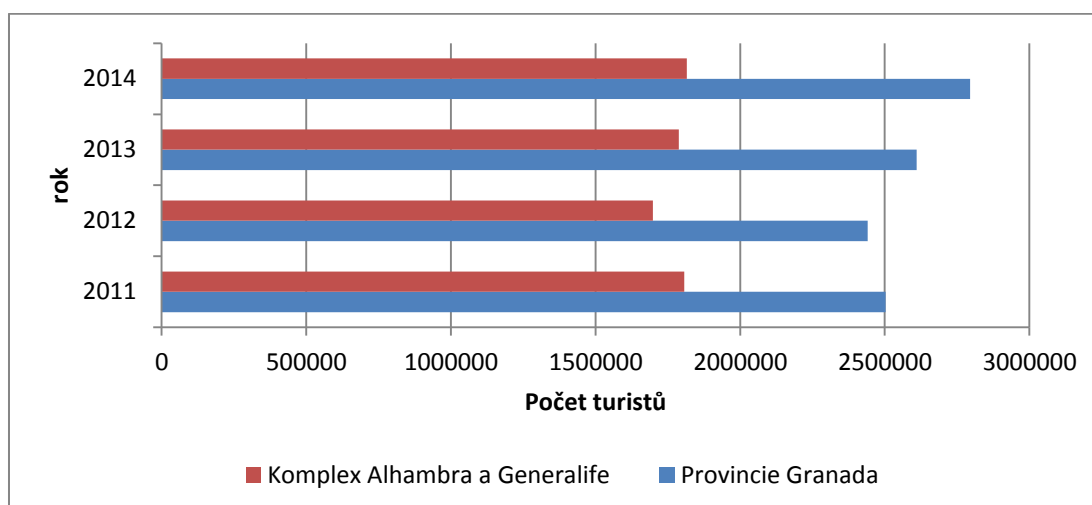

Zdroj: vlastní zpracování

V rámci cestovního ruchu provincie Granada má komplex Alhambra a Generalife zásadní význam. Na základě analýzy návštěvnosti jsme zjistili, že z celkového počtu turistů, kteří každoročně navštíví provincii a přenocují zde, v průměru 65-70% navštívilo ve sledovaných letech také památku. Tento údaj vypovídá o tom, že komplex Alhambra a Generalife je jedním z hlavních důvodů návštěvy této provincie.

V následujícím grafu je zachycen podíl návštěvníků Alhambry a Generalife na celkové návštěvnosti provincie Granada od roku 2011-2014. Údaje ohledně počtu návštěvníků památky, kteří zároveň přenocovali v provincii, za rok 2010 nejsou známy.

Graf 4.4: Podíl komplexu Alhambra a Generalife na cestovním ruchu provincie Granada

Zdroj: vlastní zpracování

Co se týče podílu Alhambry a Generalife na cestovním ruchu města Granada, z analýzy vyplývá, že prakticky každý turista, který ve sledovaných letech navštívil město, absolvoval také prohlídku památky. Při zjišťování počtu turistů, kteří navštívili město, jsme vycházeli z šetření Španělského statistického úřadu. Zveřejněné údaje jsou založeny na průzkumu obsazenosti hotelových a dalších ubytovacích zařízení. Z této skutečnosti vyplývá, že počet turistů, kteří alespoň jednou v Granadě přenocovali, není zcela úplný, protože nezahrnuje návštěvníky, kteří se ubytovali v soukromí u známých či rodiny atd. Naopak Správní orgán Alhambry a Generalife měl při průzkumu návštěvnosti památky k dispozici přesnější údaje. Vzhledem k neúplnosti údajů, týkajících se návštěvnosti města, se údaje zachycené v naší analýze jeví jako nelogické, protože počet turistů, kteří navštívili památku, převyšuje počet turistů, kteří navštívili město.

Na základě velkého množství zpracovávaných dat čerpaných z mnoha zdrojů bylo tedy zjištěno, že neexistuje jednotná závazná metodika při stanovování návštěvnosti. Proto dochází k drobným nepřesnostem ve zjišťovaných datech, které však nemají zásadní dopad na výsledek celkového vyhodnocení pozitivního dopadu návštěvnosti Alhambry a Generalife na cestovní ruch města. I přes drobné odchylky můžeme z analýzy vyvodit, že komplex Alhambra a Generalife je jednoznačně hlavním motivem, který vede turisty k návštěvě Granady.

4.3 Celkový dopad komplexu Alhambra a Generalife na město Granada

Komplex Alhambra a Generalife představuje hnací motor ekonomiky města i provincie Granady a přibližně z 15 % se podílí i na hospodářství autonomní oblasti Andalusie. Památka pozitivně ovlivňuje návštěvnost města jako celku a také dalších, neméně významných kulturních památek, které se zde nachází. Má značný dopad také na místní hotelové a restaurační služby, dopravu, obchod další oblasti. V posledních letech došlo v důsledku růstu počtu návštěvníků komplexu Alhambra a Generalife ke zvýšení celkových příjmů z cestovního ruchu, které v Granadě dosahují ve sledovaném období v průměru 390 milionů eur. Z této částky plyne zhruba 245 milionů do oblasti ubytování a pohostinství, 60 milionů do oblasti obchodu, 10 milionů do oblasti dopravy a 75 milionů Eur do oblasti kultury a volného času. Příjmy z cestovního ruchu umožňují realizovat investice do obnovy památek, výzkumu a především investice do nových projektů a kulturních událostí, které by mohly přilákat ještě více turistů. Navíc významně přispívají ke zkvalitnění služeb ve městě. Vedlejším pozitivním efektem kulturního cestovního ruchu je zvýšení zaměstnanosti jak ve

městě, tak i v provincii. Dle dostupných údajů, komplex Alhambra a Generalife vytváří okolo sedmi tisíc pracovních míst.

Vzhledem k velmi pozitivnímu vývoji návštěvnosti Alhambry v posledních letech a kladnému hodnocení ze strany návštěvníků, lze do budoucna očekávat pokračování tohoto trendu. Jak bylo již zmíněno dříve, komplex Alhambra a Generalife se neomezuje pouze na běžné turistické prohlídky, ale nabízí svým návštěvníkům bohatý kulturní program. Tato rozmanitost služeb, jejich neustálé zlepšování a využívání moderních technologií jsou rozhodujícími stimuly pro zvýšení návštěvnosti.

Na závěr lze konstatovat, že komplex Alhambra a Generalife od svého zápisu na Seznam světového dědictví UNESCO zásadně ovlivňuje hospodářství města Granada a přispívá ke zvýšení kvality života v něm.

5 Závěr

Španělsko představuje jednu z nejčastějších destinací mezinárodního cestovního ruchu, kam ročně zamíří více než sto milionů návštěvníků. Kulturní dědictví hraje v cestovním ruchu této země významnou roli. Návštěva památek a dalších kulturních zajímavostí je jedním z hlavních motivů volby této destinace jak ze strany zahraničních tak i domácích turistů. Jednou z nejvíce navštěvovaných autonomních oblastí Španělska je Andalusie, která je jedinečná svým přírodním i kulturním bohatstvím. Právě v Andalusii se nachází nejnavštěvovanější kulturní památka celého Španělska, kterou je Alhambra. Jedná se o arabskou pevnost pocházející z 9. století, která byla společně s přilehlými zahradami Generalife zapsána na Seznam světového dědictví UNESCO. Cílem této práce bylo zjistit, jakým způsobem ovlivňuje komplex Alhambra a Generalife cestovní ruch území, v němž se nachází a jaký je jeho celkový ekonomický dopad. Cíl práce byl naplněn na základě celkového vyhodnocení zpracované analýzy.

Práce se skládá z pěti kapitol. Druhá kapitola, která následuje po úvodní části, teoreticky vymezuje problematiku kulturního dědictví a cestovního ruchu ve Španělsku. Tato kapitola je rozdělena do dvou dílčích podkapitol. V první z nich jsme se zaměřili na obecnou charakteristiku organizace UNESCO, její vznik, poslání, orgány atd., a představili památky UNESCO na území Španělska. Druhá podkapitola je věnována cestovnímu ruchu ve Španělsku. Zabývali jsme se zde zejména návštěvností Španělska, příjmy z cestovního ruchu a vlivem tohoto odvětví na ekonomiku státu.

Třetí kapitola je stěžejní pro naplnění sledovaného cíle. Jejím obsahem je analýza návštěvnosti vybrané památky a analýza návštěvnosti oblasti, ve které se tato památka nachází. Sledovali jsme, jak se v období pěti let vyvíjel počet návštěvníků ve městě Granada, ve stejnojmenné provincii i v celé Andalusii. Dalšími sledovanými parametry byly struktura návštěvníků z hlediska typologie a původu, sezónnost a spokojenost návštěvníků. Údaje ohledně návštěvnosti jsme čerpali z databáze Španělského statistického úřadu, Andaluského statistického úřadu a webových stránek správního orgánu komplexu Alhambra a Generalife.

Ve čtvrté kapitole jsme vyhodnotili údaje zjištěné v předchozí analýze a formulovali výsledky, ke kterým jsme dospěli. Na základě srovnání získaných dat jsme došli k závěru, že podíl památky na cestovním ruchu autonomní oblasti Andalusie je za sledované období v průměru 10 %, na cestovním ruchu provincie Granada se památka podílí přibližně 70 % a v případě samotného města jsme tento podíl vyhodnotili jako téměř stoprocentní.

Z uvedených výsledků jasně vyplývá, že komplex Alhambra a Generalife je hlavním motivem návštěvy města i provincie Granada a také hnacím motorem hospodářství této oblasti.

Pozitivní dopad návštěvnosti památky na cestovní ruch města a provincie je spojen s vyššími příjmy v oblasti služeb a vyšší zaměstnaností, což vede ke zlepšení kvality života místních obyvatel. Návštěvnost komplexu Alhambra a Generalife i města Granada navíc rok od roku stoupá a vzhledem ke kladnému hodnocení návštěvníků, očekáváme tento pozitivní trend i do budoucna. Důvodem rostoucího zájmu návštěvníků je zejména silná propagace památky prostřednictvím cestovních kanceláří, turistických informačních center a dalších subjektů. Ke zvýšení atraktivity památky vede také skutečnost, že svým návštěvníkům nabízí velmi rozmanitý kulturní program. Kromě klasických prohlídek směřují turisté do Alhambry za účelem návštěvy muzeí, některé z dočasných expozic, koncertů a dalších kulturních aktivit. Alhambra rovněž nabízí různé sociální programy a slevy pro vybrané skupiny obyvatel (děti, starší osoby, handicapovaní návštěvníci atd.). U studentů podporuje zájem o kulturu a historii prostřednictvím vzdělávacích programů, kterých se mohou účastnit místní školy. Snaha přizpůsobit se různorodým zájmům návštěvníků a vzbudit zájem o kulturní dědictví u mladé generace by mohla být inspirací pro mnohé památky UNESCO na území České republiky k přilákání většího počtu návštěvníků.

Seznam použité literatury

Publikace

BERÁNEK, Jaromír a kol. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: MAG Consulting, 2013. 295 s. ISBN 978-80-86724-46-1.

INDROVÁ, Jarmila a kol. *Cestovní ruch (základy)*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2007. 119 s. ISBN 978-80-245-1252-5.

KUČOVÁ, Věra. *Světové kulturní a přírodní dědictví UNESCO*. Praha: Národní památkový ústav, ústřední pracoviště, 2009. 199 s. ISBN 978-80-87104-52-1.

MIRALBELL IZARD, Oriol a kol. *Gestión pública del turismo*. Barcelona: Editorial UOC, 2010. 326 s. ISBN 978-84-9788-028-2.

NEKLAPIL, Vlastimil. *Alhambra, Granada a okolí*. Praha: Vlastimil Neklapil, 2012. 192 s. ISBN 978-80-260-2709-6.

Internetové zdroje

AlhambraDeGranada.org. *La Alhambra cumple 25 años como Patrimonio de la Humanidad*. [online]. 2009 [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <https://www.alhambradegranada.org/es/info/noticiasdelaalhambra/262.asp>

Andalucia.com. *Ciudad de Granada*. [online]. 2016 [cit. 2016-06-19]. Dostupné z: <http://www.esp.andalucia.com/ciudades/granada/home.htm>

Asociace pro mezinárodní otázky. *Seznam světového dědictví UNESCO*. [online]. 2012 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/01/Seznam-sv%C4%9Btov%C3%A9ho-d%C4%9Bdictv%C3%AD-UNESCO.pdf>

EL PAÍS. *España tiene el sector turístico más competitivo del mundo*. [online]. 2015 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: http://economia.elpais.com/economia/2015/05/06/actualidad/1430908896_668329.html

El Patronato de la Alhambra y Generalife [online]. 2017 [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.alhambra-patronato.es/>

Eurostat. *Statistika cestovního ruchu*. [online]. 2014 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Tourism_statistics/cs#Nej.C4.8Dast.C4.9Bj.C5.A1.C3.AD_destinace_v_EU

Eurostat. *Top 10 tourism destinations*. [online]. 2015 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Top_10_tourism_destinations_%E2%80%94_nights_spent_at_tourist_accommodation_establishments,_2014_\(million_nights_spent_in_the_country_by_non-residents\)_YB16.png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Top_10_tourism_destinations_%E2%80%94_nights_spent_at_tourist_accommodation_establishments,_2014_(million_nights_spent_in_the_country_by_non-residents)_YB16.png)

Guías Granada. *Información sobre Granada*. [online]. 2017 [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.guiasgranada.com/informacion-granada.php>

Instituto Nacional de Estadística [online]. 2017 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: www.ine.es

Instituto de turismo de España. *Conocimiento y estudios: inicio*. [online]. 2017 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.tourspain.es/es-es/inteligenciamercados/Paginas/default.aspx>

Instituto de turismo de España. *El organismo*. [online]. 2017 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.tourspain.es/es-es/Conozcanos/Paginas/Organismo.aspx>

Junta de Andalucía. *Andalucía: Comunidad emprendedora y competitiva*. [online]. 2017 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/economia/comunidad_emprendedora.html

Junta de Andalucía. *La Junta*. [online]. 2017 [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.juntadeandalucia.es/organismos.html>

Junta de Andalucía. *Andalucía: Turismo*. [online]. 2017 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/economia/turismo.html>

La Alhambra y El Generalife. *Historia de la Alhambra y el Generalife*. [online]. 2016 [cit. 2016-06-19]. Dostupné z: <http://www.alhambra-patronato.es/index.php/Historia-Breve/34/0/>

La Alhambra y El Generalife. *Información corporativa*. [online]. 2017 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.alhambra-patronato.es/index.php/Informacion-corporativa/15+M52087573ab0/0/>

La Alhambra y El Generalife. *Observatorio turístico*. [online]. 2015 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.alhambra-patronato.es/index.php/Observatorio-Turistico/57/0/>

La Alhambra y El Generalife. *Plan director 2007-2020*. [online]. 2017 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.alhambra-patronato.es/index.php/Plan-Director-2007-2020/803/0>

La Alhambra y El Generalife. *Presupuestos*. [online]. 2017 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.alhambra-patronato.es/index.php/Presupuestos-2016/1744+M57d0acf4f16/0/>

Lidová architektura. *ICOMOS*. [online]. 2011 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.lidova-architektura.cz/prehled-seznam/encyklopedie/icomos-mezinarodni-rada.htm>

Lidová architektura. *Světové dědictví UNESCO*. [online]. 2011 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.lidova-architektura.cz/ochrana-pamatky/unesco/unesco-svetove-dedictvi.htm#nehmotne>

Lidová architektura. *UNESCO*. [online]. 2011 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.lidova-architektura.cz/prehled-seznam/encyklopedie/unesco-organizace-osn.htm>

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. *Bienes declarados Patrimonio Mundial*. [online]. 2016 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.mecd.gob.es/cultura-mecd/areas-cultura/patrimonio/mc/patrimoniomundial/bienes-declarados/por-ccaa.html>

Ministerio de asuntos exteriores y de cooperación. *Comisión Nacional Española de cooperación con UNESCO*. [online]. 2017 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.aecid.es/ES/sectores-de-cooperaci%C3%B3n/cultura-y-ciencia/unesco>

Ministerstvo pro místní rozvoj. *Management kulturního cestovního ruchu*. [online]. Praha, 2008 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/efcd9671-4737-427b-bab5-1b6be507e800/GetFile10_1.pdf

Národní památkový ústav. *Památky UNESCO*. [online]. 2012 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.pamatkyjinak.cz/pamatky-unesco>

Tourspain.es *Estadísticas*. [online]. 2015 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/es-es/estadisticas/fichadecoyuntura/paginas/default.aspx>

Turismo Granada Profesionales. *Granada supera en 2014 los 2,5 millones de turistas y los 5 millones de pernoctaciones*. [online]. 2015 [cit. 2016-06-19]. Dostupné z: http://profesionales.turgranada.es/datos_turisticos/granada-supera-los-25-millones-de-turistas-y-los-5-millones-de-pernoctaciones-en-un-ano-record/

UNESCO-MEDIAIN. *UNESCO*. [online]. 2016 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.unesco-mediain.cz/1-unesco-15>

Unesco.org. *Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví*. [online]. 2003 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/culture/ich/doc/src/00009-CS-PDF.pdf>

UNESCO World Heritage Centre. *States Parties Ratification Status*. [online]. 2017 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/en/statesparties>

UNESCO World Heritage Centre. *The World Heritage Committee*. [online]. 2017 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/en/statesparties>

Wikipedia. *Granada*. [online]. 2016 [cit. 2016-06-19]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Granada>

Wikipedie. *Světové dědictví*. [online]. 2015 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Sv%C4%9Btov%C3%A9_d%C4%9Bdictv%C3%AD

Wikipedie. *UNESCO*. [online]. 2016 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/UNESCO#Org.C3.A1ny_UNESCO

Seznam zkratk

EU	Evropská unie
HDP	hrubý domácí produkt
ICCROM	Mezinárodní centrum pro studium ochrany a restaurování kulturních statků
ICOMOS	Mezinárodní rada pro památky a sídla
IUCN	Světová unie pro ochranu přírody
OSN	Organizace spojených národů
UNESCO	Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu

Seznam tabulek

Tabulka 2.1: Přehled španělských památek zapsaných na Seznam světového dědictví UNESCO	17
Tabulka.2.2: Vývoj návštěvnosti Španělska zahraničními návštěvníky v letech 2010-2014 ..	23
Tabulka 2.3: Vývoj výdajů zahraničních návštěvníků v mil. Eur v letech 2010-2014	23
Tabulka 3.1: Vývoj návštěvnosti Andalusie v letech 2010-2014.....	40
Tabulka 3.2: Vývoj návštěvnosti provincie Granada v letech 2010-2014	43
Tabulka 3.3: Vývoj návštěvnosti města Granada v letech 2010-2014	44
Tabulka 4.1: Vývoj návštěvnosti komplexu Alhambra a Generalife v letech 2010-2014	57

Seznam grafů

Graf 2.1: Srovnání proporcí typů návštěvníků a jejich podílu na celkových výdajích v roce 2014	24
Graf.2.2: Účast zahraničních turistů na cestovním ruchu Španělska dle země původu v roce 2014	24
Graf 2.3: Výdaje zahraničních turistů dle země původu v roce 2014	25
Graf 2.4: Motivy turistů cestujících do Španělska	25
Graf 2.5: Struktura zaměstnanosti v cestovním ruchu podle věku v roce 2014.....	26
Graf 2.6: Podíl cestovního ruchu na HDP a podíl zaměstnanosti v cestovním ruchu na celkové zaměstnanosti	27
Graf 3.1: Sezónní poptávka po Andalusii	40
Graf 3.2: Hlavní faktory ovlivňující výběr Andalusie jako turistické destinace.....	41
Graf 3.3: Procentuální zastoupení turistů v jednotlivých provinciích Andalusie.....	42

Graf 3.4: Návštěvnost provincie Granada v jednotlivých měsících roku 2014	43
Graf 3.5: Návštěvnost města Granada v jednotlivých měsících roku 2014	45
Graf 3.6: Návštěvnost Alhambry a Generalife v jednotlivých měsících roku 2010	48
Graf 3.7: Struktura návštěvnosti Alhambry a Generalife z hlediska typologie návštěvníků v roce 2010	48
Graf 3.8: Struktura návštěvnosti Alhambry a Generalife z hlediska původu návštěvníků v roce 2010	49
Graf 3.9: Návštěvnost Alhambry a Generalife v jednotlivých měsících roku 2011	49
Graf 3.10: Struktura návštěvnosti Alhambry a Generalife z hlediska typologie návštěvníků v roce 2011	50
Graf 3.11: Struktura návštěvnosti Alhambry a Generalife z hlediska původu návštěvníků v roce 2011	50
Graf 3.12: Návštěvnost Alhambry a Generalife v jednotlivých měsících roku 2012	51
Graf 3.13: Struktura návštěvnosti Alhambry a Generalife z hlediska typologie návštěvníků v roce 2012	51
Graf 3.14: Struktura návštěvnosti Alhambry a Generalife z hlediska původu návštěvníků v roce 2012	52
Graf 3.15: Návštěvnost Alhambry a Generalife v jednotlivých měsících roku 2013	52
Graf 3.16: Struktura návštěvnosti Alhambry a Generalife z hlediska typologie návštěvníků v roce 2013	53
Graf 3.17: Struktura návštěvnosti Alhambry a Generalife z hlediska původu návštěvníků v roce 2013	54
Graf 3.18: Návštěvnost Alhambry a Generalife v jednotlivých měsících roku 2014	54
Graf 3.19: Struktura návštěvnosti Alhambry a Generalife z hlediska typologie návštěvníků v roce 2014	55
Graf 3.20: Struktura návštěvnosti Alhambry a Generalife z hlediska původu návštěvníků v roce 2014	55
Graf 4.1: Návštěvnost Alhambry a Generalife v jednotlivých měsících let 2010-2014	57
Graf 4.2: Vývoj počtu reklamací návštěvníků Alhambry a Generalife v letech 2008-2014....	59
Graf 4.3: Podíl komplexu Alhambra a Generalife na cestovním ruchu Andalusie.....	61
Graf 4.4: Podíl komplexu Alhambra a Generalife na cestovním ruchu provincie Granada	61

Seznam obrázků

Obrázek 3.1: Alhambra	32
Obrázek 3.2: Alhambra - Alcazaba	34
Obrázek 3.3: Alhambra – palác Comares.....	35
Obrázek 3.4: Alhambra – Královské lázně	35
Obrázek 3.5: Alhambra – Lodní místnost	36
Obrázek 3.6: Alhambra – Lví nádvoří.....	36
Obrázek 3.7: Alhambra – Palác Carlose V.....	37
Obrázek 3.8: Zahrady Generalife	38
Obrázek 3.9: Albaicín	38
Obrázek 3.10: Ulice Albaicínu.....	39

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на вѣдомі, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 20.4.2017

Veronika Škamradová
Veronika Škamradová

Seznam příloh

Příloha č. 1: Emblém světového dědictví

Příloha č. 2: Mapa autonomních oblastí Španělska

Příloha č. 3: Mapa Andalusie

Příloha č. 4: Vlajka města Granada

Příloha č. 1: Emblém světového dědictví

Zdroj: www.unesco-media.in.cz

Příloha č. 2: Mapa autonomních oblastí Španělska

Zdroj: www.mojespanelsko.cz

Příloha č. 3: Mapa Andalusie

Zdroj: www.malagaweb.com

Příloha č. 4: Vlajka města Granada

Zdroj: wikipedia.org